kılavuzumuz bilimsel sosyalizm, silahımız partimizdir

çark başak

türkiye işçi partisi merkez yayın organı

yıl:2 sayı:32_33 16 haziran 1977 perşembe 150 kuruş

SEÇİMLER, YENİ DURUM GÖREVLERİMİZ

7-8 Haziran 1977 günleri toplanan Merkez Yönetim Kurulu, 5 Haziran seçimlerini değerlendirmiş ve aşağıdaki bildirinin yayınlanmasını kararlaştırmıştır.

Seçim sonuçları işçi sınıfımızı ve emekçi halkımızı zor günlerin, önemli görevlerin beklediğini ortaya koymuştur. Demokratlar, yurtseverler, sosyalistler yeni ve çetin sınavlarla karşı karşıyadırlar. Bu durum tüm demokratik güçlerin en geniş birlik ve dayanışma içinde mücadele etmeleri zorunluluğunu; tutarlı, ısrarlı ve kitlelerin örgütlü gücüne dayanan bir mücadelenin taşıdığı önemi bir kez daha vurgulamaktadır.

Seçim sonuçları kesin bir kutuplaşmayı ifade etmektedir. Bir yanda, geniş halk kitleleri, gerici güçlerin faşizan tırmanışını durdurup geriletebilmek için Milliyetçi Cephe'yi iktidardan uzaklaştırmayı hedef almış, oylarını CHP'de toplamayı tercih etmiştir. Seçim öncesinde çok yanlı etkilerle yaratılan son derece gergin hava, kısa vadede bir ferahlamanın sağlanması özlemini ön plana çıkardığından demokrasi mücadelesinin uzun vadeli gereklerinin gözlerden kaçmasına neden olmuştur. Seçim tartışmaları, halk kitlelerinin karşı karşıya bulundukları âcil sosyal ve ekonomik sorunlardan büyük ölçüde uzaklaşılarak yürütülmüştür. Milliyetçi Cephe'ye karşı mücadele tek bir partinin politik kapasitesiyle sınırlanmak istenmiştir. Bütün bu ve benzeri faktörler faşizme karşı verilen oyların ulaşabileceği en yüksek ağırlığa erişmesini engellemiştir. Yine de, CHP'yi destekleyen seçmenlerin artması, kitlelerin demokratik özlemlerinin ağır bastığının bir göstergesi olma yanıyla, olumlu bir gelişmeyi ortaya koymaktadır.

Diğer yandan seçmenlerin önemli bir bölümünün, görülmemiş pahalılığa, işsizliğe, yoksulluğa, faşist saldırı ve teröre rağmen oylarını kendi gerçek çıkarlarına taban tabana zıt bir yönde kullanmaya devam ettikleri anlaşılmaktadır. Emperyalizmin ve büyük sermayenin kesin desteğinden yararlanan, devlet olanaklarını sonuna kadar kullanan ve iktidar olarak seçime gitmenin bütün avantajlarını değerlendiren Milliyetçi Cephe'nin propaganda, yanıltma ve şartlandırmaları hâlâ 7 milyon seçmeni yönlendirebilmektedir. Son iki yılın baş sorumluları AP ve MHP, seçimlerden oy oranlarını yükselterek çıkmışlardır. Ancak bu partilerin seçmenlerden sağladıkları desteğin kaynaklarını anti - komünist sloganlarının yankı bulmasından çok, sözde «sosyal adaletçi, kalkınmacı, eşitlikçi» görünümlerinin aldatıcılığında aramak gerekmektedir. AP ve MHP başta olmak üzere, CHP dışındaki partiler de «yeni bir Türkiye» vaadi ile oy toplamışlardır. Örneğin MHP'nin kimi mitinglerini «*Büyük Sermayenin Tahakkümüne Son*» ve «*Anarşinin Kaynağı Tekelci Sermayedir*» gibi sloganların süslemesi son derece anlamlıdır. Sermayenin en azgın, emperyalizmle en sıkı işbirliği içindeki güçleri bile, sermaye düzenini açıktan açığa savunamaz duruma gelmişlerdir.

Bugün kutuplaşan güçler arasında aşağı yukarı bir dengelenme vardır. Demokrasi düşmanı kanadın çifte başverme eğilimi göstergesi, MHP'nin kitle tabanını genişletmesi, işçi ve emekçilerin karşısındaki tehlikenin azalmadığının, üstelik yeni boyutlar kazandığının işaretidir. MHP, bu seçimlerde emperyalizmin ve büyük sermayenin —dolayısıyla da AP'nin— vurucu, saldırgan gücü olma işlevini daha açık ve zorba biçimler altında yürütebilmesine imkân verecek bir mesafe almıştır. Bu faşist örgütü etkisizleştirmek, saldırılarını göğüsleyip ezmek, arkasındaki gerçek güçleri işçi ve emekçi kitlelere bu partiyi destekleyenler de dahil anlatmak demokrasi mücadelesinini daha da büyük önem kazanan bir görevi haline gelmiştir.

Partimiz, Türkiye İşçi Partisi, bu seçimlerdeki hedeflerinden birinde başarıya ulaşamamıştır. MC yönetiminin yarattığı toplumsal panik, geniş yığınların, sosyalizm doğrultusunda tutarlı, kararlı bağımsızlık ve demokrasi kavgası safında oylarıyla yer almalarını bugün için engellemiştir. Yaratılan korku ve bugünden yarına kurtuluş havasının yaygınlığı, bilimsel sosyalist hareket etrafında oluşturulan çemberi kısa sürede yıkmanın güçlüğü Partimizin kitlelerde sahip olduğu desteğin ve seçim çalışmalarının oya dönüşmesini önlemiştir.

Türkiye İşçi Partisi seçimlerdeki öteki hedefine ise büyük bir başarı ile ulaşmıştır. 1977 seçimleri, Partimizce işçi sınıfının politik çizgisinin, bilimsel sosyalizmin sesinin ve değerlendirmelerinin tüm yurda duyurulduğu, kurtuluş yolunun gösterildiği, bu yöndeki örgütlenmenin hızlandırıldığı bir araç olarak kullanılmıştır. Ayrıca Parti kadroları kitleler içine çok daha yaygın olarak girmiş, yoğun bir çalışma göstererek son derece önemli deneyler kazanmışlardır. Türkiye İşçi Partisi, 1977 Haziran seçimlerinde işçi sınıfımız ve emekçi halkımıza karşı görev ve sorumluluklarını bilinç ve inançla yerine getirmiş bulunmaktadır.

(Devamı 2. sayfada)

Türkiye İşçi Partisi, çalışmalarının sonuçları oylara gereği gibi yansımamış olmasına rağmen, seçimlerden güçlenerek, daha ileri görevlere doğru artan bir kararlılıkla ve güçle çıkmıştır. Türkiye İşçi Partisi ve tüm Türkiye İşçi Partililer, seçim sonuçları belli olduğu andan başlayarak, kitlelerin mücadelesini parlamento içinde verilecek sosyalist mücadele ile birleştirememenin eksikliğini, örgütünü daha geliştirip güçlendirerek, kitlelerle daha sağlam bağlar kurarak aşmanın mutlaka başarıya ulaşacak çalışması içindedir.

Türkiye İşçi Partisi, işçi sınıfı hareketinin politik bağımsızlığının savunucusu ve bu bağımsızlığın gereklerini yerine getiren parti olarak, mücadelesini artan bir inanç ve kararlılıkla yürütmeye devam ederken 5 Haziran seçim sonuçlarının bir kez daha ortaya koyduğu görevlerin de bilincindedir.

İçinde yaşadığımız koşullar faşizme ve emperyalizme karşı tüm güçlerin dayanışma ve birliğinin en üst düzeye çıkartılmasını gerektiren koşullardır. Partimizin 1. Büyük Kongresinde bu konuda alınan kararlar artan bir anlam kazanmıştır. Emperyalizmin ve büyük burjuvazinin, seçim sonuçlarının yol açtığı hassas dengeyi işçi sınıfımıza ve emekçi yığınlara karşı kullanmalarının önlenmesi demokratik toplumsal muhalefetin örgütlendirilip güçlendirilmesinden geçmektedir.

İşçi ve emekçi kitleler faşist baskı ve terör karşısında sinmeden, giderek artan oranda oylarıyla «faşizme hayır!» demişler, büyük sermayenin ve emperyalizmin çıkmazına faşist yöntemlerle çözüm aranmasına karşı koymuşlardır. Türkiye İşçi Partisi, kitlelerin bu tavırları doğrultusunda yeni hükümetin CHP tarafından kurulmasını bir zorunluluk olarak görmektedir. Partimizin işçi sınıfı ve halk kitlelerinin hayat düzeylerini yükseltmek, demokratik hak ve özgürlükleri koruyup geliştirmek, devlet kadrolarından faşist unsurları tasfiye etmek doğrultusunda yürütülecek mücadelede bugüne kadar olduğu gibi işçi sınıfımızın sözcüsü olarak bu yolda yapılacak her girişimin ısrarlı takipçisi ve destekçisi olacaktır. Demokratik kanadın sahip olduğu kitlesel desteğin genişletilebilmesi ve bugünkü hassas dengenin demokratik kanat lehine değiştirilebilmesi, ancak bu yöndeki girişimlerin başarıya ulaşmasına ve ileri adımlar atılmasına bağlıdır. Partimiz geniş yığınların umut kırıklığına uğratılması ve bu ortamın faşizm tertipleri için bir basamak yapılmasına yönelik oyun ve hareketlere karşı işçi sınıfımızı ve emekçi kitleleri uyarma ve örgütlemenin artan öneminin de bilincindedir ve bu bilinçle çalışmalarını sürdürmeye kararlıdır.

Emperyalizm ve büyük burjuva hergün daha daralan bir alanda, yeni yeni oyunlarla varolan düzeni sürdürme telâşı içine girmişlerdir. Sömürücü güçleri geriletme ve giderek sömürüyü kaldırma mücadelesinin öncülüğünü yapan, izlediği politikayla, somut hedefleriyle öteki ilerici, demokrat güçlere örnek olan Türkiye İşçi Partisi mücadelesinin bugünkü aşamasında üzerine düşen görevleri de başarmasını bilecektir.

ÖRGÜT HABERLERİ

Genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantıları Yapılıyor

Merkez Yönetim Kurulu 7 - 8 Haziran tarihli toplantısında seçim öncesinde olduğu gibi, seçimden sonra da, seçim çalışmalarının irdelenmesi, değerlendirilmesi ve yeni önerilere ilişkin olarak yerel örgütlerimizin bilgi ve katkılarından yararlanmak üzere bütün yerel örgütlerimizi kapsayan ve görevli Merkez Yönetim Kurulu üyemizin başkanlığında «Genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantıları» yapılmasını uygun görmüştür.

Bu toplantılar da yerel lokallerimizin yetersizliği ve mali olanaklar gözönünde tutularak bazı il ve ilçelerimizin komşu ildeki toplantıya katılması yoluyla gerçekleştirilecektir. Toplantıların tarih ve gündemi ile toplantı yapılacak il merkezleri ve bu bu toplantılara katılacak diğer il ve ilçeler aşağıda sırasıyla belirtilmiştir :

Toplantı Gündemi :

A — Toplantının görevli MYK üyesi başkanlığında açılışı, toplantıya katılanların ve ilçelerin saptanması;

B — Görevli MYK üyesi tarafından ekli bildiri doğrultusunda, seçim sonuçlarının kısaca değerlendirilmesi ve bu konuda sorulabilecek soruların yanıtlanması;

C — Seçime katılan ve onlara yardımcı olan örgütlerimiz tarafından afiş asma, bildiri dağıtma, gazete satma, ev ziyaretleri, köy gezileri, kahve ve kapalı salon toplantıları, mitingler, hoparlörlü propaganda ve diğer propaganda çalışmalarının ayrıntılı olarak dökümünü yapan, irdeleyen, görüşlerini belirten ve buna bağlı olarak yelan baskılar, yasa dışı olaylar, savcılık ve mahkemelere intikal eden durumları belirten yazılı raporların toplantı başkanına sunulması ve gerekirse sözlü açıklamalarda bulunulması (İlçe yönetim kurulları daha önce çalışma ekipleri ve üyelerle yapacakları toplantılarda görüşleri saptayacak daha sonra yukarıdaki esaslar içinde raporlarını hazırlayacaklardır. Ayrıca il yönetim kurulları da il düzeyinde hazırladıkları raporları MYK görevlisine ileteceklerdir.)

D — MYK görevlisinin, Partimizin önümüzdeki dönem çalışmalarına ilişkin açıklaması, sorulabilecek soruları yanıtlaması ve kapanış.

Merkez Yönetim Kurulu'nun Kutlaması

Merkez Yönetim Kurulu, seçim kampanyası boyunca «24 saat partili» olma anlayışı içinde olanaklarını sonuna kadar kullanarak çalışmalara katılan partili arkadaşlarımızın ve yerel yöneticilerimizin gösterdikleri üstün görev bilinci ve partililik disiplininden dolayı kutlanmasına karar vermiştir. Bu, 9.6.1977 tarihli ve 998 No. lu Genelge ile örgüte duyurulmuştur.

4. İl Temsilcileri Toplantısı 9-10 Temmuz'da Ankara'da yapılıyor

Merkez Yönetim Kurulu'nun toplantısında, 4 cü «İl Temsilcileri Toplantısı» nın 9 - 10 Temmuz 1977 Cumartesi - Pazar günleri Ankara'da yapılması kararlaştırılmıştır. Bu toplantının gündemi ve katılacak olanlar Kural'un 25 - 26 Haziran 1977 günlerinde yapacağı toplantıda belirlenecek ve derhal örgütümüze iletilecektir.

Toplantı tarihi, yeri ve katılacak örgütler :
18 Haziran 1977 Cumartesi saat 14.00'de başlayacak toplantılar :

a — **Kocaeli** il merkezi :
Kocaeli il ve ilçeleri, Adapazarı, Düzce, Kdz. Ereğlisi ilçeleri;

b — **Salihli** ilçe merkezi :
Manisa il ve ilçeleri,

c — **Samsun** il merkezi :
Samsun, Ordu, Giresun il ve ilçeleri;

d — **Diyarbakır** il merkezi :
Diyarbakır, Tunceli il ve ilçeleri, Siverek, Cizre ilçeleri;

e — **İstanbul** il merkezi :
İstanbul, Tekirdağ, Edirne il ve ilçeleri.

19 Haziran 1977 Pazar saat 14.00'de başlayacak toplantılar :

f — **Ankara** il merkezi :
Ankara il ve ilçeleri, N. Aksaray, Hacıbektaş, Yerköy ilçeleri;

g — **İzmir** il merkezi :
İzmir, Uşak, Muğla, Denizli, Antalya il ve ilçeleri, Nazilli ilçesi;

(Devamı yan sayfada)

Seçim dönemi çalışmalarına ilişkin ilk rapor :

«Çalışmalarımız Partimize büyük bir canlılık kazandırmıştır»

Parti örgütümüzden, Seçim Çalışmalarına ilişkin raporlar Genel Merkez'e ulaşmaya başlamıştır. Bunlardan ilki, Ege bölgesinde bir ilçemizden gelmiştir. Bu raporun tümünü aşağıda yayınlıyoruz.

1 — İlçe örgütümüz 26.8.1976 tarihinde kurulmuş ve seçimlere dek «Yürüyüş» ile «Çark - Başak» dergilerinin satışı dışında bir faaliyette bulunamamıştır. Yine bütün çabalarımıza rağmen bir lokale kavuşamamıştır. Dolayısıyle parti halktan kopuk, halktan soyutlanmış olarak bir köşede sıkışıp kalmış, kitlelere varlığını kabul ettirememiştir. O kadar ki İlçe Seçim Kurulu kurulurken ilçemizde parti örgütümüz yok sayılmış, partimizden üye istenmemiş ve bizim dışımızda çalışmalara başlanmak istenmiştir. Ancak başvurumuz üzerinedir ki bu yanlışlık düzeltilerek ilçemizde partimizin varlığı kabul edilmiştir.

2 — Partimizin seçimlere girmesi kesinleştikten sonradır ki örgütümüz harekete geçmiş, büyük fedakârlıklarla 15.4.1977 tarihinde her bakımdan güzel bir ilçe lokaline, parti binasına sahip olmuştur. Ve bundan sonra da sahip olmaya devam edecektir.

3 — İlçe örgütümüz seçim propagandasına fiilen 13.5.1977 tarihinde başladı. Bu dönem içinde :

a) İlçe merkezinde, köy belediyelerinde ve köylerde yoğun bir afişlemeye giriş ti. Afişleme kampanyamız son derece başarılı oldu. Bu konuda diğer partilerden daha üstün bir çalışma gösterdik.

b) İlçe merkezinde, köylerde ikibinden fazla «Görev Gazetesi», «Sosyalizm Yeniden Seçimlerde», «5 Haziran Hesaplaşma Günüdür» broşürlerini dağıttık. Bu alanda da diğer bütün partilerin çok üstünde bir çalışma gösterdik.

c) 5 kez ilçe merkezindeki belediye hoparlöründe, 4 kez de köy belediyesi hoparlöründe konuştuk, Genel Merkezce hazırlanan bandı dinlettik. Belediye hoparlöründeki konuşmalarda da gerek nitelik, gerekse sayı olarak diğer partilerin üstünde idik.

ç) 20 gün süreyle geceleri ve gündüzleri olanaklarımızı sonuna dek zorlayarak köylere gittik. Taşıtımızı partimiz afişleriyle donatarak 20 gün süreyle ilçede ve köylerde dolaştık. Gazete ve bildiri dağıttık. Köylerde kahve toplantı ve sohbetleri yaptık. Gittiğimiz bütün köylerde çok yakın ilgi gördük. Konuşmalarımız ilgiyle izlendi. Köylülerle tartışmalı toplantılar yaptık. Bu dönem içinde 15 köye gidebildik. Bu alanda CHP, AP ve MSP'den geride, diğer partilerden ise ilerideydik. Toplantılarımızın canlılığı ve nitelik yönünden ise bu alanda da diğer partilerden üstündük.

d) İlçe merkezinde, yakın çevremizde seçim dönemi boyunca sosyal demokratlarla aramızda partimizin seçimlere girip girmemesi konusunda yoğun tartışmalar oldu. Bu nedenle onlara partimizin görüşlerini anlatma fırsatını bulduk. Partimiz açısından yararlı oldu.

e) Seçim döneminde partimiz ilk kez yeni bir üye kazandı. Arkadaşımız önce afişleme çalışmalarımıza yardımcı oldu. Sonra bu görevi tamamen üstlendi ve partimize üye oldu.

4 — Seçimlere ilişkin çalışmalarımız özetle bunlar. Bu dönem boyunca partimiz köşede sıkışıp kalmaktan kurtuldu. İlçe merkezinde ve köylerde adını duyurdu. Kitlelerin içine yayıldı. Kendisini kabul ettirdi. Seçim çalışmalarımız ilçemizde partimize saygınlık kazandırdı. Partimizin görüşlerine karşı olanlar bile çalışmalarımızı, çabamızı takdirle karşılamak zorunda kaldılar.

5 — Seçim propagandası sırasında köyde, ilçede herkese sosyalist görüşü, sınıf mücadelesini, sosyal demokrasinin çıkmazını anlattık. Çalışmalarımız oy almaya yönelik olmadı. Amacımız sınıfları, sınıf mücadelesini, işçi sınıfı ideolojisini anlatmaktı. Bunu başardık.

6 — Gittiğimiz köylerde kendimize yakın genç arkadaşlar bulduk. Onlarla dost olduk. Seçimlerden sonra da köylerine geleceğimizi, ilişkilerimizi kesmeyeceğimizi söyledik. Onlara verdiğimiz sözümüzü yerine getirip köyleri sürekli ve sistemli olarak tarıyacağız. Önümüzdeki dönemde partimizin görüşlerini köyleri dolaşıp anlatmayı sürdüreceğiz. Seçim dönemi bizler için yalnızca bir başlangıç olmuştur. İyi bir başlangıç.

7 — Seçimlere ilişkin çalışmalarımız sırasında belki öğrettiklerimizden çok kendimiz öğrendik. Kitlelerle ilişki kurmasını, kitlelere yaklaşımı, neyi nasıl anlatacağımızı öğrendik. Seçim çalışmalarının bizlere kazandırdıkları şeyler büyüktür.

8 — Partimizin görüşlerini anlatırken, işçi sınıfı ideolojisini anlatırken hiçbir şekilde ödün vermedik. Kitlelerin peşinden gitmek, halkın ne bahasına olursa olsun oyunu almak olmadı. Her şeyi bilimsel olarak ortaya koyduk.

9 — İlçemizde 89 oy aldık (Binde 5). Seçim sonuçları bizler için şaşırtıcı olmadı. Hiçbir şekilde karamsarlığa kapılmadık. Biz, partimizin gerçek gücünün çok azının sandığa yansıdığı kanısındayız. Seçim dönemi boyunca sürdürdüğümüz çalışmalarımız partimize büyük bir canlılık kazandırmıştır. Bu çalışmalarımızı aynı inanç ve kararlılıkla sürdüreceğiz. Kitlelerle daha yakın ve sıkı bağlar kuracağız. Gerçek ve militan bir kadro oluşturacağız. Partimizi daha da güçlendireceğiz.

10 — Yönetim Kurulumuzun 8.6.1977 gün, 12 sayılı kararı ile kabul edilen işbu raporun birer örneğinin Genel Merkeze, İl Merkezine, Çark - Başak'a gönderilmesine karar verildi. 8.6.1977

---

h — **Çorum** il merkezi :
Çorum ve Amasya il ve ilçeleri;

i — **Adana** il merkezi ;
Adana, İçel, Kayseri, Malatya il ve ilçeleri, Pazarcık, Konya Ereğlisi ilçeleri;

j — **Bursa** il merkezi :
Bursa, Eskişehir, Kütahya il ve ilçeleri, Bandırma, Emirdağ, Bozüyük ilçeleri;

k — **Hatay** il merkezi :
Hatay il ve ilçeleri.

(Not : Ardahan ve Tutak ilçelerimiz bu konudaki yazılı raporlarını doğrudan Genel Merkeze ileteceklerdir.)

Türkiye İşçi Partisi
Program ve Tüzüğü
4. Baskı Çıktı
10 TL.

çalışma ekipleri, parti yapısının temel taşlarıdır.

Seçim Kampanyası Döneminde Partimiz

Sosyalizm mücadelesi, bağımsızlık - demokrasi mücadelesi ile içiçedir. İç içe olan bu üçlü mücadele çok uzun vadeli bir mücadeledir. İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin iktidarı kuruluncaya dek ve ondan sonra devam edecek olan bir mücadeledir. Bu uzun vadeli mücadele başta işçi sınıfı olmak üzere toplumun emeği ile geçinen bütün kesimlerinde ve hayatın bütün alanlarında örgütlenmek durumundadır. Bütün koşullar altında ve her dönemde uygun biçimlerde örgütlenen ve sürdürülen bu mücadelenin bir boyutu da seçimler ve parlamentodur. Seçimlerin yapılabildiği ve parlamentonun işlerliğinin sözkonusu olduğu ülkelerde sosyalistler için, işçi sınıfı partileri için seçimler ve parlamento belli bir önem taşır. İşçi sınıfı partileri bu önemin gerektirdiği oranda bir çalışmayı seçim döneminde ve ondan sonra da mümkün olursa parlamentoda yürütürler. Ancak kesinlikle bilinir ki, seçimler ve parlamento için yapılan bütün çalışmalar işçi sınıfı partilerinin çalışma alanlarından önemli bir bölümü, ama sadece bir bölümüdür.

Türkiye İşçi Partisi de bu anlayış içinde 5 Haziran 1977 seçimlerine belli bir önem vererek, seçim kampanyası döneminde çalışmalarını bu alanda yoğunlaştırmıştır. Ve mutlaka belirtilmesi gerekir ki, seçim kampanyası dolayısıyle Partimizin ve partili arkadaşlarımızın yürüttükleri çalışmalar seçime katılan veya katılmayan hiçbir siyasal partinin ulaşamadığı bir düzeyde başarıyla gerçekleştirilmiştir. Onmilyonlarca liralık maddi olanakları, çok değişik çevrelerden yapılan destek, basın ve yayın organlarının doğrudan desteği ve partiye kayıtlı yüzbinlerce üyelerine ve sempatizanlarına rağmen hiçbir burjuva partisinin çalışmaları Türkiye İşçi Partisinin seçim kampanyası çalışmaları düzeyine ulaşamamıştır. Bu dostun ve düşmanın kabul ettiği bir gerçektir. Ayrıca seçime ilişkin yasanın anti - demokratik özelliği sonucu seçime katılma olanağı bulamayan ama seçim dönemini sosyalist propaganda bakımından değerlendireceğini ileri süren sol partilerin hiçbiri de partimizin gerçekleştirdiği çalışmayı gerçekleştirememiştir. Bu genel tesbit bir övünç vesilesi olsun diye değil, ama bugünün verili koşullarında bile sosyalizm için nelerin yapılabileceğinin, bu düzeyde militanca bir çalışmayı gerçekleştirebilecek bir örgütlenmenin varlığının tesbiti bakımından gereklidir. Partimizin ve Partili arkadaşlarımızın seçim kampanyası döneminde gece gündüz bilmeden yurdun dört bir köşesinde bir elden gerçekleştirebildikleri, önümüzdeki dönemde yapılacak örgütlenme çalışmalarında, faşizme ve emperyalizme karşı örgütlenecek olan eylemlerimizde ve diğer seçimlerdeki çalışmalarımızda yararlı birer adım olacaktır. Seçim sonuçları partimizin aldığı oylar bakımından ne denli olumsuz olursa olsun seçim kampanyası dönemindeki bu yoğun ve nitelikli çalışmanın altını çizmek gerekir. Esasen Partimizin kurulduğu 1 Mayıs 1975 tarihinden bu yana örgütlenen tüm eylem ve toplantılar, seçim kampanyası dönemindeki disiplinli çalışmanın ilk işaretleriydi. 1 Mayıs 1976 gecesi, temsilciler toplantıları, Şili halkıyla dayanışma geceleri partimizin dışa açılan ilk toplantıları olmasına rağmen düzenli ve başarılı toplantılardı. Parti dışındaki herkesin disiplinli çalışmalar diye sözünü ettiği toplantılardı. O bakımdan bu toplantılarda, MC'ye HAYIR ve MC DÜŞÜRÜLMELİDİR kampanyalarında kazanılan deneyler seçim dönemi çalışmalarındaki başarının ilk işaretleri olmuştur.

SOSYALİZMİN BİR HAYAL OLMADIĞI ANLATILMIŞTIR

Seçim kampanyası döneminde yapılan çalışmaları iki başlık altında ele almak mümkündür. Birincisi kampanya boyunca anlatılanların, açıklananların içeriği, ikincisi de anlatım biçimleri ve bu biçimlerdeki çeşitlilik. Seçim kampanyası boyunca yapılanların içeriği bakımından gerçek bir sosyalist propagandaya yaraşır çalışmalar olduğunu söylemek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır. Çünkü bütün kampanya boyunca ve eldeki bütün olanaklarla yapılan çalışmalarda gerçeklere dayalı bir propaganda çalışması sürdürülmüş, yolsuzluklarıyla, baskılarıyla, kapitalizmin bozuklukları sergilenmiştir. Bunun yanında anti - komünizm ticaretiyle yıllardır oy toplamaya çalışanların sömürüyü ve zulmü saklamaya çalışanların bu tüccarlığına karşı çıkılmış, sosyalizmin insanlık için bir hayal olmadığı dünyanın üçte birinde, yaşanan ve sürekli güçlenen bir gerçek olduğu her fırsatta söylenmiştir. İşçi sınıfının uluslararası dayanışmasının önemi, dünya sosyalist sisteminin gücü, sürekli dile getirilmiştir. Ve bütün bu boyutlarıyla da seçim döneminde partimizin gerçeklere dayalı olarak yaptığı propaganda tutarlı bir sosyalist propaganda olmuştur.

Diğer taraftan sosyalist propagandanın yaygın bir biçimde gerçekleştirilmesi için mümkün olan tüm olanaklar değerlendirilmiştir. Seçime katılma hakkını elde etmiş bir parti olarak radyo ve televizyondan haber bültenleri ve radyo konuşmaları ile yararlanılmıştır. 6 Nisan ile 4 Haziran tarihleri arasında iki ay her gün radyodan doksan, televizyondan kırkbeş saniye olmak üzere haber bültenleriyle işçi ve emekçi kitlelere seslenilmiştir. Ayrıca 25 Mayıs - 4 Haziran arasında partimiz ilk gün yirmi dakika diğer günler onar dakikalık sürelerle sosyalist propagandayı elinde radyosu olan her işçi ve emekçiye ulaştırmıştır. Öte yandan seçime katıldığımız her ilde düzenlenen kahve toplantıları, açık ve kapalı salon toplantıları, mitingler, afişlemeler, bildiriler, partili arkadaşımızın çıkardığı GÖREV gazetesinin fabrikalarda ve işçi emekçi semtlerinde dağıtımı, zamklı pulların yapıştırılması, işçi emekçi bölgelerinde hoparlörlerle yapılan yayın, seçim bildirgesinin bir bölümünü ve parti korosunun marşlarını içeren seçim kaseti, ve seçim bildirgesi ile Türkiye İşçi Partisi sosyalist propagandayı olanaklarının en uç noktalarını zorlayarak gerçekleştirmiştir. Seçim kampanyası döneminde yapılanları bir bir ele almak ve kısaca belirtmek sosyalizmin, sosyalist propagandanın nerelere ve ne araçlarla götürüldüğünü ve seçime girmekle işçi sınıfı hareketinin neler elde ettiğini görmek mümkündür.

TRT'DEN YAYINLANAN HABER BÜLTENLERİ

Bilindiği gibi büyük sermaye, kitle haberleşme organlarını işçi sınıfına emekçilere ve Türkiye İşçi Partisine kapatmıştı. Bir parti kurulduğu zaman, bir de CHP ile görüşmeler yapıldığı zaman, o da daha çok CHP'den bahsederek yapılan iki yayının dışında diğer siyasal partilere konmayan ambargo Türkiye İşçi Partisine uygulanmıştı. Ama TİP seçime katılarak herkesi şaşırtmış ve biraz da canını sıkmış ve TRT'den işçi ve emekçilerin sesi duyulmaya başlamıştı. Yukarıda da belirtildiği üzere her gün radyo ve televizyondan toplam 135 saniye sesimiz duyulmağa başlandı. Bu kadarcık bir süreye bile dayanamıyarak engeller konulmak istendi, konuldu da. Örneğin 5 Mayıs akşamı Partimizin bülteni yayınlanmadı. Hem de hiçbir yetkiye ve gerekçeye dayanmadan. Ama bütün bu çabalara rağmen, TİP, yurdumuzun dört bir köşesine yayılan bu işçi ve emekçilerin sesini, sorunlarını ve sosyalizmi her eve, her fabrikaya, her köye götürdü. Çark Başak'ın 29 ve 30. sayılarında yayınlanan ve ondan sonra da devam eden haber bültenlerimizde işçi ve emekçi kitlelere yapılan saldırılar, Partimize yapılan saldırılar, doğu ve güneydoğu'daki ırkçı şöven baskılar, ulusal bağımsızlık, anti - komünizm ticareti ve demokrasi mücadelesi, açık ve gizli sarı sendikacılık, dünya barışı, dünya sosyalist sistemi, ulusal kurtuluş savaşları, topraksız köylülerin ve köy emekçilerinin sorunları, Bursa işçilerinin sorunları, gerçek düzen değişikliğinin kapitalizmden sosyalizme geçişle mümkün olabileceği, MSP'nin din sömürüsü ve yolsuzlukları, faşizmin sınıfsal temeli, ilerici gençliğin sorunları, sosyalizm, dönem dönem kurulan mebus pazarları, esnaf ve zanaatkarların sürekli gelişen tekelci büyük sermaye karşısındaki sorunları, ekonomik durum, sömürüye dayanan kapitalist düzen, madeni eşya işkolunda 40.000 işçiyi ilgilendiren toplu iş görüşmeleri, 12 mart dönemi sorumluları ve bunlardan hesap sorulması gibi konular işlendi ve zamanın elverdiği ölçüde sosyalist propaganda gerçekleştirildi. TRT yöneticilerinin makaslamalarına diğer partilerin bültenlerini aynen verirken, partimizin bültenleri içindeki cümleler arasına 'iddia etti', 'savundu', 'ileri sürdü' gibi eklerle bültenlerin canlılığını söndürme çabalarına rağmen TİP'nin gerçeklere dayanan sesi tüm işçi sınıfı ve emekçilere ulaştı.

RADYO KONUŞMALARI

Haber bültenlerinin yanında 25 mayıstan itibaren radyodan yapılan konuşmalar ele alınan konuların daha ayrıntılı bir bi-

çimde ele alınmasını işçi ve emekçilere partili arkadaşlarımızın kendi seslerinden hitap etmesini sağladı. İlk gün yirmi dakika, diğer günler onar dakikalık sürelerle yapılan radyo konuşmalarında işçi ve emekçi kitlelere hitaben yurt gerçekleri, bugünkü ortamdan gerçek kurtuluşun sosyalizm olduğu, güncel görevlerimiz, sermaye sınıfının oyunları, MC partileri, CHP, işçi sınıfının yarattığı değerler ve yararlanabildikleri, kırsal kesimin sorunları, işçi memur ayrımı, sosyal güvenlik kurumları, iş kazaları, iş güvenliği, dış politika, NATO, CENTO, ENERJİ AJANSI, ORTAK PAZAR gibi konular ayrıntılı bir biçimde ele alınarak, bilimsel verilere dayalı açıklamalar yapıldı. Bu açıklamalar çoğu bölgelerde, teyp bantlarına alınarak tekrar tekrar kullanıldı. Bir süre sonra topluca yayınlanacak olan radyo konuşmaları bugünün Türkiye'sini ve sosyalistlerin görevlerini içeren birer belge olarak değerlendirilecek nitelikte idi.

AFİŞLEME VE SEÇİM PULLARI

Seçim kampanyasının en göze çarpan çalışmalarından birisi afişleme ve seçim pulları yapıştırma idi. Özellikle afişleme, milyonlarca liralık olanakları olan diğer partilerden çok daha yaygın ve etkili idi. Afişleme konusunda iyice deney sahibi olmuş partililer bütün partileri geride bırakmış, seçime girdiğimiz illerde ve özellikle büyük illerde herkese parmak ısırtacak kadar başarılı çalışmışlardır.

Hazırlığından yapıştırılmasına kadar tam bir ortak çalışma anlayışı ile yürütülen afişleme kampanyası partimizin örgütlü gücünün iyi bir göstergesi olmuştur. SOSYALİZM BAYRAĞINI MECLİSE DİKELİM, İŞÇİNİN KÖYLÜNÜN EMEKÇİNİN PARTİSİ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ, MECLİSE GİRECEĞİZ HESAP SORACAĞIZ, KAHROLSUN ŞÖVENİZM, KURTULUŞ SOSYALİZM sloganlarını taşıyan Merkez ve Haberalma Propaganda ve Basın Bürosu Grafik Seksiyonu tarafından hazırlanmış olan afişler yüzbinlerce asıldı. Bütün illerimizin duvarlarını her türlü engellemeler ve afiş kapatma çabalarına rağmen süsledi. Devlet güvenlik kuvvetlerinin, maocuların, CHP'lilerin ve sosyalizm adına elinde CHP'nin afişleri ile TİP afişlerini kapatanların bütün çabalarına rağmen, Çark Başak, yurdumuzun dört bir köşesinde görüldü. Polis ateş açtı. Maocular engellemek istedi. Bazı CHP'liler afiş asan arkadaşlarımıza saldırdı. Ama bunların hiçbirisinin tahriklerine kapılmayan partililer görevleri olan afişlemeyi başarıyla tamamladılar. TİP'nin afişleme konusunda en çalışkan en güçlü parti olduğunu gösterdiler.

Diğer taraftan TİP'e EVET sloganını taşıyan zamklı pullardan onbinlercesi basılarak Türkiye'nin seçime katıldığımız illerinde duvarlara yapıştırıldı. Parti olarak ilk kez denenen bu afişleme yöntemi de olumlu bir deney olarak çalışmalarımız arasında yer aldı.

SEÇİM BİLDİRGESİ VE SEÇİM BİLDİRİLERİ

Seçim Kampanyası döneminde önemli bir belge niteliğinde olan diğer bir yayın da seçim bildirgesi idi. BAĞIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM İÇİN İLERİ başlıklı seçim bildirgesi onbinlerce basılarak tüm yurtta dağıtıldı. Ayrıca «5 Haziran Hesaplaşma günüdür», «Sosyalizm yeniden seçimlerde», ve TRT'nin yayınlamadığı demeçten milyonlarca basılmış bütün illerde fabrikalarda, işçi ve emekçi semtlerinde, kalabalığın yoğun olduğu yerlerde dağıtılmıştır.

Sekiz yıl aradan sonra Türkiye İşçi Partisinin seçimlere katılışının önemi, işçi ve emekçilerin partisinin parlamentoda da sesini yükseltmesinin gerekliliği, gerçek kurtuluşun sosyalizmde olduğu, 12 martçılar, 12 martta kurulan idam sehpalarının, yapılan işkencelerin hesabının mutlaka sorulması gerektiği konusunda yapılan bildiriler sabahın erken saatlerinde, akşam iş dönüşü dağıtılırken işçilerin ve emekçilerin büyük ilgisini gördü.

Seçim kampanyası başlar başlamaz partili arkadaşların sorumluluğunda Görev gazetesi çıktı. Bu kampanya boyunca altı sayı çıkan GÖREV gazetesi her sayısı yüzbin olmak üzere tam altıyüzbin basıldı ve dağıtıldı. Partililerin çoğunlukla elden dağıttıkları ve sattıkları gazete bir kitle gazetesi olarak kolay okunabilen ve aranan bir gazete oldu. Mevcut basının ambargosuna karşılık partimiz için, partimizi tanıtmak bakımından son derece yararlı olan GÖREV gazetesi seçim kampanyası boyunca çıkan sayılarıyla işçi ve emekçi kitlelerle bağ kurmada etkili oldu.

BELEDİYE HOPARLÖRLERİ VE ARABALARLA PROPAGANDA

Geniş kitlelere ulaşmanın bir yolu da hoparlörlerle işçi ve emekçi kitlelerin bulunduğu bölgelerde sosyalist propagandayı yaygınlaştırmak oldu. Çoğu yerde sadece partimizin kullandığı bu olanaklar partimizin ve sosyalizmin geniş kitlelere ulaşmasını sağladı.

SEÇİM KASETİ

Radyo, televizyon ve hoparlör dışında sesli olarak yararlanılan diğer bir araç seçim kaseti idi. Partili arkadaşlarımızın hazırladığı, seçim bildirgesinin bir bölümünü ve parti korosunun söylediği marşları içeren seçim kaseti kahve toplantılarında, mitinglerde, hoparlörlerle yapılan propagandada ve evlerdeki çalışmalarda etkili olan bir yoldu. Parti örgütümüzün seçim çalışmalarına yetecek ölçüde yapılan seçim kasetinden bütün parti örgütleri seçim çalışmalarında yararlandı.

KAHVE TOPLANTILARI

Seçim döneminde Partimizin ağırlıkla üzerinde durduğu propaganda ve ajitasyon çalışmalarının başında kahve toplantıları geliyordu. Kahve toplantıları bir yandan kahveye toplantı için gelenler, bir yandan her bir köşeye konulmuş hoparlörler aracılığıyla çevre halkının izleyebileceği geniş bir propaganda ortamı yaratıyordu. Ayrıca her kahve toplantısında çevre afişlerle, sloganlarla ve pankartlarla süsleniyor bu da ayrı bir propaganda aracı oluyordu. Seçim kasetinden de yararlanılan bu toplantılarda genellikle üç veya dört konuşmacı arkadaş sosyalist propagandayı belli bir işbölümü ile gerçekleştiriyorlardı. Ayrıca kahve toplantılarından önce duyuru niteliğinde el ilanları dağıtılıyor bu da ayrı bir propaganda çalışması oluyordu.

Seçim kampanyası boyunca denebilir ki, en fazla ve en nitelikli kahve toplantısı Partimiz tarafından gerçekleştirildi. Ankara'da 88, İstanbul'da 94, İzmir'de 30, Amasya'da 43, Bursa'da 40 kahve toplantısı yapıldı. Sayı olarak tesbit edilen bu toplantıların dışında seçime katıldığımız illerin tümünde birçok kahve toplantısı düzenlendi. Ayrıca önemli olanı bu kahve toplantılarının hepsinde büyük bir ilgi ve iyi kabul ile partimizin karşılanması idi. Şimdiye kadar ilerici olarak hiç kimsenin giremediği yerlerde bile hiçbir olay çıkmayan kahve toplantılarında katılım oldukça iyi idi. Konuşmalardan sonra sohbetlerin devam ettiği birçok yerde partimizin örgütlenmesi bakımından son derece yararlı ilişkiler kuruldu.

KIRSAL KESİMDE ÇALIŞMALAR

Seçime katıldığımız illerde sanayi merkezlerinden uzak yerlere kadar ulaşıldı. Oralarda da partinin örgütlenmesi yolunda sağlam tohumlar atıldı. Şimdilik tesbit edilen sayıları vermek gerekirse: İzmir'de 370, Adana'da 50, Amasya'da 70, Bursa'da 100 ve seçime katıldığımız illerde birçok köye gidilerek yurt ve dünya gerçekleri ile gerçek kurtuluşun sosyalizm olduğu anlatıldı. İstanbul'daki çevre köyler, Diyarbakır, Antakya, Tunceli, Kars, Manisa, Muğla, Kayseri, Kocaeli ve Samsun'da yapılan köy çalışmalarında hem şimdiye kadar kurulması gecikmiş ilişkiler kuruldu, hem de yeni canlı ilişki olanakları doğdu.

AÇIK VE KAPALI SALON VE AÇIK HAVA TOPLANTILARI, MİTİNGLER

Seçimler dolayısiyle ilk kez bu denli yoğun olarak işçi ve emekçi kitlelere açılan partimizin bütün bu çalışmaları yanında yurdun çeşitli illerinde ilk kez kapalı salon toplantıları ve mitingler düzenledi. Birçok il ve ilçede ilk kez düzenlenen kapalı salon toplantıları katılım ve toplantının niteliği bakımından son derece başarılı idi. Ankara, İstanbul, İzmir ve Bursa'da yapılan mitingleri işçi emekçi ilerici genç ve aydınlardan oluşan kitleler izledi. Bütün mitinglerimizin sosyalistlere yaraşır heyecanı ve örgütlü disiplini herkesin gururlanacağı ve unutmayacağı yanları idi.

Seçim sonuçları ne olursa olsun yukarıda sıralananların hepsi çok kısa bir zaman içinde örgütlendi. Erken seçim kararı ile sıkıştırılan bu çalışmalar her şeye rağmen başarı ile gerçekleştirilebildi. Bu mutlaka bilinmesi ve üzerinde durulması gereken bir gerçek. Özellikle bundan sonraki örgütlenme çalışmalarımızda üzerinde durulması değerlendirilmesi ve ertelenmeden işlenmesi gereken çalışmaların ve kurulan ilişkilerin unutulmaması ve küçümsenmemesi gerekiyor. Çok sınırlı olanaklarla, partililerin ve yakın çevrenin aylıklarının yüzde onları ve bağışlarına dayanan, ondan da önemlisi partililerin gece gündüz bilmeden ortaya koydukları özverili çalışmaya dayanan çabalarla atılan tohumların meyveleri bundan sonra toplanacak. Seçime girilsin girilmesin her ildeki partili arkadaşların ve partimizin attığı bu tohumları yeşertmek ve meyvelerini toplamak için görev başındayız.

Partimiz ayaktadır ve kendi yolunda yürüyecektir

Hedefimiz Sosyalizmdir

Genel Başkan Behice Boran'ın 7 Haziran 1977 Salı günü İstanbul İl Örgütü üye ve aday üyelerinin de katıldığı genişletilmiş İlçe Temsilcileri Toplantısında yaptığı konuşmanın özetini aşağıda yayınlıyoruz.

Partili arkadaşlarım,

Seçimlerin sonuçları Partimize ilişkin olarak, hiç şüphem yok herkes için çeşitli ölçülerde bir sürpriz oldu, olumsuz yönde bir sürpriz. Seçimlerdeki sonuçlarımızın parlak olmayacağını tahmin edebiliyorduk. İlk girdiğimiz seçimlerde büyük sonuçlar alabilmemiz zaten mantıken beklenmezdi. Ayrıca 1977 seçimlerinin özel şartları vardı. Yine de bir ölçü değerlendirmesinde yanıldık sanıyorum. Memleketteki halk kitlelerinin görüşlerinin ve politik davranışlarının bir kutuplaşmaya doğru gittiği gayet açık görülüyordu. Ve bütün seçim kampanyası da hepimizin, hatta en yüzeysel bir bakışa sahip olan kimsenin göreceği ölçüde Adalet Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi arasında bir çekişme bir iktidar kavgası, bir ikili tercih olarak sürdü gitti. Sonuçlar şimdi gösteriyor ki, oylar tahmin ettiğimizden de büyük ölçüde bir kutuplaşmaya doğru gitmiştir. Ve CHP ile AP'nin dışında, MHP müstesna, diğer burjuva partilerinin erimesine yol açmıştır. Partimiz için bir erime kesinlikle söz konusu değil. Bu kutuplaşma, tahmin ettiğimizden daha kesin olarak belirdi ve tercihler daha kemikleşmiş, katılaşmış olarak ortaya çıktı. Bu kutuplaşma süreci içine, biz girerek, müdahale ederek yeterinde bir gedik açamadık, yani belirli bir ölçüde, göz doyurucu ölçüde oylar alacak kadar bir gedik açamadık. Bu kutuplaşma bir yönüyle olumlu bir gelişme, çünkü CHP'ye oy verenler, biliyoruz ki CHP'yi mutlak surette, olduğu gibi tuttuklarından dolayı değil, MC'yi tutmadıkları için, ona karşı oldukları için, onun gitmesini istedikleri için oylarını CHP lehine kullandılar. Olumlu bir gelişme bu, kitlelerin demokratik özlemlerini ve istemlerini gösteriyor ve MC'nin faşizan yönetiminin gitmesindeki, iktidardan uzaklaştırılmasındaki ısrarı gösteriyor. Bu bakımdan olumlu.

Şimdi, buraya gelmeden az önce, öğrendiğimiz sonuçlara göre esef edilir ki, bu olumluluk tahmin edildiği ölçüde hatta ilk seçim sonuçları, geçici kesin olmayan seçim sonuçları geldiği zaman alınan izlenimin ölçüsünde değil. Cumhuriyet Halk Partisi tek başına, hatta bağımsızlardan az bir destek alarak iktidara gelmekten, gelebilme durumundan uzak görünüyor. O zaman MSP ile koalisyona mı gidilecek, nedir, bir hayli pürüzlü bir mesele. Diğer yandan, milliyetçi cephe partilerine bakıyorsunuz onlar seçimden aralarındaki güç dengeleri değişmiş olarak çıkıyorlar. MSP bir hayli zayıflamış, hemen hemen yarıya yakın zayıflamış, CGP erimiş, ama buna karşılık Milliyetçi Hareket Partisi oy oranını da, milletvekili sayısını da arttırmış. MHP'nin bu gelişmesinin altını bizlerin çizmesi lazım. Bu, memleketteki demokratikleşme süreci açısından en tehlikeli, en olumsuz bir gelişme. Ve CHP liderinin yaptığı gibi öyle yüzeysel bir değerlendirme ile, bir küçümseme ile geçiştirilecek bir olgu değil. Dinlediniz̈se veya okudunuzsa Halk Partisi liderinin sözlerini MHP hakkında şöyle diyor: MHP'nin gelişmesi önemli değildir, o mesele kolayca hallolunur, Adalet Partisinin MHP'yi koruması, teşvik etmesi sonucunda MHP oylarını arttırmıştır.

Şüphesiz AP kollamıştır, korumuştur MHP'yi, onu biz çok önceden belirttik. «AP ile MHP aynı derecede sorumludur, bir işbirliği halindedir, Demirel kendi partisine, Adalet Partisine yaptıramadığı vurucu, kırıcı eylemleri, saldırıları, cinayetleri MHP'ye yaptırmaktadır, onu kullanmaktadır» diyerek bu olguyu ilk defa açıklayan bizim partimiz oldu ve bunu defalarca vurguladık. Ama bunun da ötesine gittik, bununla yetinmedik, yetinemezdik, çünkü bunun altında sınıf yapısına bakmak lazımdır. Yine defalarca vurgulayarak faşizan tırmanışın, saldırıların, cinayetlerin toplumsal yapıdan kaynaklandığını ve bu toplumsal yapıda da, egemen sermaye sınıflarından kaynaklandığını, egemen sermaye sınıflarının kendi çıkarlarına işleyen bu düzeni demokratik hak ve özgürlükler ortamı içinde sürdürebilme olanağına sahip olmadıklarını, ancak işçi - emekçi kitleleri, demokratik güçleri baskı ve kontrol altında tutarak, geriletmeye çalışarak bu düzeni sürdürebileceklerini, bunun için de MHP'ye daima ihtiyaç duyacaklarını, hatta CHP iktidara gelse bile, MHP ön planda olma durumundan kayabilir, ama daima yedekte tutulacaktır, daima varolacaktır. Egemen sermaye sınıfları baskılara, saldırılara başvurmaksızın, iktidarlarını sürdürebilecek durumda değillerdir, dedik. Bunun için MHP'nin sayısal büyümesi hafife alınacak bir olgu değildir, işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olarak bizlerin özel bir dikkatle izlememiz gerekecektir.

Şimdi, MC iktidarı içinde güç dengeleri değişmiştir, ama MC'yi bütününde alırsanız, bütününde zararlı çıkmamıştır seçimlerden. MSP yarıyarıya inmiştir, ama 190'a yaklaşmıştır Adalet Partisi, ve şimdi akşam 19.00 ajansında Demirel buna temas ediyor ve «Ülkeyi seçimlere götürmüş olan hükümet yani MC hükümeti, seçimlerden milletimizin onayını alarak çıkmıştır» diyerek önümüzdeki iktidarın yine bir Milliyetçi Cephe iktidarı olması lazım geldiğini üstü örtülü olarak iddia ediyor.

Bizim sonuçlarımıza gelince, bizim aldığımız oyların niceliği, seçimlerde oyların böyle kesin bir kutuplaşmaya doğru gitmesinin sonucudur, demokratik cephedeki bu kutuplaşmanın altında da kitlelerin MC'den her ne pahasına olursa olsun kurtulmak ve daha demokratik bir ortama kavuşmak özlemi, istemi yatmaktadır. Bu açıdan olumludur, dedim. Bu konuda biz şunu anlatamadık: MC iktidarından kurtulmak önemlidir, demokratik ortamın geliştirilmesi önemlidir, bunlar için biz de savaşıyoruz, ama CHP kendi başına bunu sağlayamaz, CHP'nin solunda işçi sınıfının partisinin bulunması gerekir, çünkü sınıfsal yapı bakımından, sınıfsal ilişkiler bakımından, demokrasinin gerçek savunucusu, temel gücü, önder gücü işçi sınıfıdır. Yalnız sosyalizmin değil, bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin de temel gücü, önder gücü işçi sınıfıdır ve partiler düzeyinde de bu, işçi sınıfının partisidir.

O kadar acele bir kurtulma isteği vardı ki kitlelerde, «Aman CHP iktidara gelsin, kurtulalım şu MC'den, biraz ferahlayalım ondan sonra... ondan sonra düşünürüz ne olacağını» gibi bir tutum içine girilmişti. Bir sebebi bu, ikinci sebebi, çok daha bilinçli olarak Türkiye İşçi Partisine karşı yalnız bu seçim döneminde değil, uzun bir süredir oluşturulmakta olan bir kuşatma hareketi vardır. Bu geçtiğimiz kış değil, geçen kış hatırladığım kadarıyla ilk defa bu konuya Çark Başak'da ve Yürüyüş'de çıkan bir yazımda değindim: «Burjuvazinin hesapları ve TİP» adını taşıyan yazımda aşağı - yukarı bir buçuk yıl önceydi. Ve orada nasıl burjuvazinin TİP'i hedef aldığını, TİP'i kuşatmak ve tecrit etmek için büyük bir operasyona giriştiğini, bu operasyonda büyük burjuvazi - DİSK üst yönetimi, - CHP ve kendilerini sosyalizmin havarileri sanan birtakım kişi ve çevrelerin üst üste düştüğünü, üst üste çakıştığını belirtmiştim. Ve böyle bir kuşatmayla Türkiye İşçi Partisi'ni tecrid etmeye çalıştıklarını, o zaman açıklamıştım. Bu konuya sonra defalarca konuşmalarda, demeçlerde ve yazılarda değinildi, bu konu işlenildi. Şimdi bu kuşatma ve tecrid çabaları seçimler dolayısıyla bu çevreler tarafından çok bilinçli olarak geliştirildi. Bu kuşatmaya katılanları başlıca iki kategoriye ayırabiliriz. Birincileri gerçekten yeteri derecede bu işleri bilmeyenler, aman oylar bölünmesin, oyumuz boşa gitmesin, şu CHP gelsin filan diyen, yani yeterince bilinçli olmayan kesimler, bunlar iyi niyetle yanılan insanlar. Bir de asıl başkaları var, onlar da bilerek bilmeyerek bir kaytarmacılığa kayıyorlar ve bunun sonucu TİP'e karşı kesin vaziyet alıyorlar. Kendilerini çok sosyalist biliyorlar. Hatta bilimsel sosyalist olma açısından Partiyi filan eleştirirler de. Ama aslında kaygıları, kişisel düzenleri bozulmasın devam etsin, hem de sosyalistlik, bilimsel sosyalistlik, devrimcilik elden gitmesindir. O zaman bir takım görüşler uyduruluyor, işte henüz vakti değil, CHP gelsin, demokratik ortam genişlesin, ondan sonra işçi sınıfının partisi kurulur, gelişir deniliyor. Partiyi ilk kurma çalışmalarımızı yaptığımız zaman bu çevreler ve kişiler böyle dediler, seçimlere girmemiz konusunda da böyle. Hem kolayına gidecekler dediğim gibi, ama hem de sosyalizmi, devrimciliği hiç kimseye bırakmayacaklar, onların

inhisarında olacak adeta, onların yetkisinde olacak, ne doğrudur, ne doğru değildir, onlara göre saptanacaktır. Bunların içinde küçük ama eskiden Partiyle ilişkili olmuş olan bir grup var. Bunlardan bir kısmı şimdi piyasaya çıkmış vaziyette, bir gazetede yazılar yazıyorlar Partiye atıp tutarak, kendilerince çok yüksek düzeyde teorik birtakım analizler, değerlendirmeler yaparak. Etkinlikleri yok. Eski partili oldukları için sadece değinmek istedim. Bunların teferruatına şimdi, burada girmek istemem, yalnız şu kadarını bilmenizde fayda var. Osman Sakalsız arkadaşın dediği gibi bu kişiler, bu eski TİP'liler, o zaman mahkemedeki verdikleri ifadeler ve takındıkları tavır ve gösterdikleri davranışlarla değil hukuken örgüt olarak TİP'den istifa etmek, tümünde işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinden istifa etmiş oldular. Bir daha kabul edilmemek üzere. Edilmeyecek surette istifa etmiş oldular, davranışlarıyla, ifadeleriyle, tutumlarıyla.

Aldığımız sonuçlarda oyların düşük olması bir, başta bahsettiğim, genel olarak kitlelerde oyların bir kutuplaşmaya gitmesi, milliyetçi cepheden her ne pahasına ve her ne şekilde olursa olsun kurtulmak isteminin ağır basmasıdır; ikincisi de kendilerine sosyalist diyen, öyle görünen kimi kişilerin ve çevrelerin gayet bilinçli bir şekilde Partiyi kuşatma ve tecrid etme hareketini yürütmeleri, geliştirmelidir ki, onların bu hareketi de aslında, demin bahsettiğim büyük burjuvazinin TİP'i kuşatma ve tecrid etme operasyonuyla üst üste, denk düşüyor, aynı yere düşüyor. Böylece burjuvazi bu tür sözde sosyalist aydınlardan yararlanmış oluyor.

Biz bu kuşatmanın farkındaydık, kutuplaşmanın da farkındaydık, ama şunun değerlendirilmesinde yanılmışız, bütün bu kuşatma harekâtına rağmen, bu kutuplaşma eğilimine rağmen, biz meramımızı anlatabiliriz ve belli bir gedik açabiliriz bu kuşatmada, bu eğilimde, oylarda kendimize belirli bir yer edinebiliriz diye düşünmüştük. Bu değerlendirmede yanılmışız. Kutuplaşma çok daha kemikli olarak meydana gelmiş, ve bu kuşatma, bu çember içine alma da fazla kemikleşmiş; onu yeterince kıramadık. Kıramayışımızın bazı objektif sebepleri var. Birisi, erken seçimlere gidildiği için, zaman kalmadı, yani Ekime kadar bizim bir seçim çalışması, propagandası süremiz olsaydı, kitleler içinde seçimlere ilişkin daha uzun bir çalışma süremiz olsaydı, bu çemberi kırmakta daha başarılı olabilirdik, Ekim ayına kadar. Oysa, erken seçimlere gidildi, vakit çok daraldı. Ve bu kısa sürede bunu kırmakta zorluk çekmemizin bir sebebi de, bu bizi kuşatmaya ve tecrid etmeye çalışan çevrelerin son dakikaya kadar Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlere girmeyeceği propagandasını ısrarla yürütmeleri oldu. Seçimlerin son haftasına geldikten sonra bile, bana arkadaşlardan şöyle haberler geliyordu, kendilerinin temasta oldukları çevrelerden şöyle haberler geliyordu: «İşçi Partisi 15 ilde girdi, propagandasını da yapıyor, mitinglerini de yapıyor, afişlemesini, bildirilerini, hepsini de yapıyor, ama bütün bunlar aslında, propagandasını yapabilmek, sesini duyurabilmek için; son anda, seçimlerden bir gün önce, son radyo konuşmasında seçimlerden çekileceğini açıklayacaktır.» Ve belki bu kutuplaşma eğiliminin ağır basması dolayısıyla da, CHP'ye oy vermeğe eğilimli insanlar, Türkiye İşçi Partisi'nin gerçekten seçimlere gireceğine inanmak istemediler, çünkü içlerinde girmemesi dileği vardı, çünkü içlerinde bütün oyların CHP'ye gitmesi dileği vardı. Bilirsiniz, biz insanların belirgin psikolojik bir özelliğidir, olmasını istediğimiz şeylere daha çabuk inanırız. Genellikle, olabilmesi gerçekten mümkün olan şeylere değil, olmasını arzuladığımız şeylerin olabileceğine inanırız. Böyle psikolojik eğilim vardır ve bu eğilim ağır bastı, sonuna kadar hep Türkiye İşçi Partisi'nin seçimlerden çekileceğini sandılar.

Şimdi, bu durumlara rağmen, belli ölçüde biz kırabiliriz söz konusu eğilimi ve kuşatmayı ve belli ölçüde oy alabiliriz diye değerlendirdik, bu değerlendirme yanlış çıktı. Bir yanılgı söz konusu öyleyse, bundan şu netice çıkar mı? ; «Öyleyse, yani biz doğru değerlendirseydik, seçimlere girmez miydik? Girmemiz yanlış mı oldu» Kesinlikle derim ki, hayır. Seçimlere girilir. Seçimlere girmek partiyi tanıtmak, ülke çapında sesini duyurmak bakımından önemlidir. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin kuruluşunda durum öyledir. Burjuva partilerinin durumu ölçü alınmaz. Diğer burjuva partilerinin durumuna göre saptanmaz işçi sınıfının partisinin kurulmasının zamanı mıdır, değil midir. Halbuki böyle saptamaya kalkıştılar. Burjuva partilerinin durumuna göre, CHP'nin durumuna göre İşçi Partisi'nin kurulması henüz erkendir, zamansızdır dediler. İşçi Sınıfının bilimsel sosyalist partisinin ne kuruluşu, ne seçimlere girip girmemesi diğer burjuva partilerinin konumuna, gelişmesine göre saptanmaz. Nerede işçi sınıfı varsa, orada mutlaka ve mutlaka işçi sınıfının partisi olmak zorundadır. İşçi sınıfı partisiz olamaz. Yasal şartlar müsaitse yasal partisi olur. Ne ölçüde, ne büyüklükte bir işçi sınıfı varsa, o ölçüde de bir partisi olur. Partisi büyük olur, küçük olur, orta boyda olur, şu etkinlikte olur, bu etkinlikte olur; o; şartlara bağlıdır, ama işçi sınıfının varolduğu yerde hiçbir zaman işçi sınıfının partisi olmasa da olur, seçimlere girmese de olur, filanca burjuva parti, onun şu şu görevlerini yapar gibi sözde gerekçeler ileri sürülemez. Bu son derece kesin, üzerinde asla en ufak bir tereddüte mahal olmayan bir gerçek. Nerede işçi sınıfı var, orada mutlaka ve mutlaka partisi olmak zorundadır. Yasal partisi olabiliyorsa, olmak zorundadır. Küçük olabilecekmiş, küçük olur. Efendim o kadar küçük olur ki, fazla sesini duyuramaz. Olabilir. Seçimler temel ölçü değildir, tek ölçü de değildir.

Şimdi, seçimler ve parlamento konusunda, iki noktayı, iki yanlış tavrı iyi tespit etmek lazım. Birincisi şu : seçimleri, parlamentoyu küçümsemek. Geçen dönemde, yasal olarak Türkiye İşçi Partisi vardı, o seçimlere girebiliyordu, diğer politik sol guruplar partileşebilmiş değillerdi ve yıllar boyunca o zamanın Türkiye İşçi Partisi'ne yaptıkları suçlama: «Bunlar parlamentarist, parlamentarizme sapmışlar; seçim değil geçim bunların kaygısı», yollu idialardı. Seçimlere katılmayı, parlamentoda yer almayı durmadan küçümsediler. Bu tümüyle yanlış. Bir memlekette seçimler varsa, parlamento varsa, işçi sınıfının yasal partisi varsa işçi sınıfının politik mücadelesinin önemli bir parçasıdır seçimlere katılmak ve parlamentoya girmek. Şimdi bize, ben eminim, vaktiyle parlamentarist olmakla bizi suçlayanlar, parlamentoya girmeyi, seçimlere girmeyi küçümseyenler, reddedenler yükleneceklerdir; «eh, seçimlere girdi de ne oldu, işte boyunun ölçüsünü aldı, bu parti, işçi sınıfını temsil etmez, şöyledir, böyledir» diye bir sürü laf edeceklerdir. O zaman bizim onlara hatırlatmamız gerekir: Hani ya seçimlere girmek, parlamentoya girmek parlamentarizmdi? Siz ne diye bunu şimdi bu kadar önemsiyorsunuz?

Şimdi öbürünü, ikinci noktayı belirtmek gerek. Seçimlerin ve parlamentonun olduğu yerde işçi sınıfının yasal partisi mutlaka seçimlere ve parlamentoya girmeyi hedef almakla beraber, seçimlerin ve parlamentonun kendisinin temel görevi, temel eylem alanı olmadığını bilir. Seçimlere ve parlamentoya girmek çalışma ve çabaları, işçi sınıfının politik partisinin yürüttüğü mücadelenin bir parçasıdır ancak. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin temel görevi, temel eylem alanı işçi sınıfı içinde örgütlenmek, bu örgütlenmeyi geliştirmek, işçi sınıfını iktidar için hazırlamak, hareketi dar sınıf çıkarları duvarının ötesine genişletip, işçi sınıfını memleketi yönetebilecek, iç politikasıyla, dış politikasıyla, ekonomi politikasıyla, kültür, eğitim, sanat politikasıyla tüm alanlarda bilgili, yetenekli olarak yönetebilir bir güce getirmek, bir duru-

ma getirmektir görevi. Görevi esas budur. Ayrıca, seçimlere ve parlamentoya ilişkin olarak, seçimlere ve parlamentoya girdiği zeman da, seçimler ve parlamento konusunda işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin görüşü, tavrı ve davranışı farklıdır. Geçmişteki yazılarımızda, 1970 öncesinden beri kullanmaya başladığım bir deyimi tekrarlayayım. Demişimdir ki, seçimlerin ve parlamentonun burjuvaca kullanışı vardır, sosyalistçe kullanışı vardır. Örneğin, seçimlerde işçi sınıfının partisi asla ve asla oy avcılığına sapmaz. Seçimlerde oyları arttırmak önemli olmakla beraber, her ne pahasına olursa olsun, her ne yoldan olursa olsun, aman oyları arttıralım, davranışı, tutumu içine girmez. Girerse, işte bu oportünizm olur. Girerse, işte bu sapma olur. Girerse, işte bu parlamentarizm olur. Biz oyların artmasını, partinin çalışması gerektiği gibi çalışarak, o çalışmanın bir yan ürünü olarak elde etmeye uğraşırız. İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak çalışmalar başarılıysa, onun yan ürünü olarak oyların artmasını bekleriz, artmasına çalışırız. Sakın zannetmeyin ki, bunu ben şimdi bu seçimlerde bizim parti az oy aldı diye söylüyorum. Yani bir mazeret şeklinde söylüyorum. Kesin böyle değil, bunun delili, kanıtı da var. Çünkü 1969 yılında seçimler öncesi, biz bu görüşün tartışmasını yaptık, zamanın TİP liderliğine karşı mücadelesini verdik. O zamandan bu mesele ortaya çıktı. Ve dediğim gibi, 1970 öncesi yazılarımda ben bu ayrımı yapmışımdır. Seçimlerin ve parlamentonun burjuvaca kullanılışı ve sosyalistçe kullanılışı birbirinden ayrıdır diye.

Aynı şekilde, burjuvazi, burjuva partileri parlamentoyu kendi aralarındaki çekişmeler, pazarlıklar ve uyuşmalar alanı olarak kullanırlar. oysa, işçi sınıfı partileri parlamentoyu, bir taraftan bir forum olarak, bir kürsü olarak kullanırlar; burjuva partilerinin iç yüzünü, ipliğini pazara çıkartmak üzere, halkoyu, kitlelerin gözleri önünde sergilemek üzere kullanırlar. Öte yandan, işçi ve emekçi kitlelerin haklarını savunmak, genişletmek için, ve iktidar burjuva partilerinde olmakla beraber, olabildiğince, gücü yettiği ölçüde burjuva partilerinin ve burjuva iktidarının istediği gibi at oynatmasını engelleyebilmek, dizginleyebilmek, sınırlayabilmek içindir, Parlamentoya girmeleri. Tabii ki işçi sınıfı partileri ne kadar büyük sayıda parlamentoda temsil edilirler ve ona paralel olarak parlamento dışında büyük, sınıfsal örgütlenmeleri ve kitlesel eylemleri olursa, o kadar parlamentoda burjuva iktidarlarını kuşatma, sıkıştırma bir ölçüde sınırlayabilme işlevini de yerine getirirler. Hem seçimlerde, hem parlamentoda işçi sınıfı partilerinin tutumu, bakış açısı, davranışı, burjuva partilerinden farklıdır.

Seçimlerdeki çalışmaları da, biz sadece oyları arttırmak hedefine yönelik olarak yapmayız. Seçim çalışmalarımızı biz, uzun vadeli açıdan erişmek istediğimiz hedeflere göre yaparız. Az önce söylediğim gibi, madem ki işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin esas görevi, işçi sınıfı içinde ve müttefiki emekçi kitleler içinde örgütlenmektir, örgütlenmeyi geliştirmek, bilinçlenmeyi yükseltmek, yeni aşamalara getirmek, kitlesel eylemlere sokmaktır, o zaman seçimlere girme ve seçimlerde çalışma faaliyetlerini de bu açı-

dan değerlendirir. Seçim çalışmalarını, seçimlerden sonra örgütlenme faaliyetlerini genişletmek, geliştirmek üzere kullanır. Seçimde yaptığı propagandaları, seçimlerden sonraki propagandalarına bir giriş noktası olarak kullanır. Daima gözü uzun vadeli çalışmasındadır, yani işçi sınıfı ve emekçi kitleleri örgütlemek, bilinçlendirmek, politik bir güç haline getirmek hedefine yöneliktir. Bu hedef için kullanır seçim çalışmalarını. Onun için seçimlerde yaptığı, kitlenin nabzına göre şerbet vererek oy toplamak değildir, kitlelere gerçekten getirdiği çözümler, öneriler varsa elbetteki bunları iletir onlara, onların oylarını almak için. Onlara anlatır, yoksul köylü için ne öneriyor, küçük üreticilerin kredi meselesinde ne düşünüyor, ne öneriyor, küçük esnaf ve zanaatkarların meselelerini nasıl görüyor, nasıl çözümler öneriyor, bunları bildirir elbette. Bunları oy avcılığı olarak değil, gerçekten önerileri bu olduğu için, bunları kitlelere duyurur, bunun sonucunda da oy almayı ümid eder. O başka, onu yapar. Ama sırf oy almak için bir şey söylemez ve esas bakış açısı, örgütlenmeyi kolaylaştırabilmek, olanaklarını genişletebilmektir. Onun için seçimlerde bu somut önerileri yapmakla beraber, esas itibariyle duruma, koşullara doğru, gerçekçi tahliller, değerlendirmeler koymaya uğraşır, onları belirtir. Bunları öğretmeye, kafalara yerleştirmeye çalışır. Durum nedir, şartlar nedir, gelişmeler ne yöndedir, bunları aydınlatmaya, öğretmeye çalışır; uyarmaya çalışır ve ilerde olabilecekleri, yani şimdi gidiş grafiği söyleyse eğer, bu çizgi ileriye doğru nereye uzanacaktır, ve ilerde gelişmeler nasıl olacaktır, onu haber vermeye çalışır. Seçim propagandalarında esas hedefi budur. Gene seçim çalışmalarının bir parçası olarak yeni yeni çevrelere yörelere girer, örgütüyle, kadrolarıyla, üyeleriyle parti. Yeni çevrelerde yeni köprü başları kurar. Yeni çevrelerde, yeni yörelerde, yeni ilişkiler gerçekleştirir, bağlar birbirine ve bu suretle kitleler içine daha geniş ve daha derinden girebilmek, sokulabilmek ve orada köprü başları elde etmek imkânını sağlar. Bu açılardan baktığımız zaman Türkiye İşçi Partisi'nin seçim çalışmaları son derece başarılı olmuştur. Partimiz zaten, seçimlere gelinceye kadar yaptığı çeşitli eylemlerle, örgütsel gücünü, örgütsel yeteneğini göstermiştir. Dosta karşı da, düşmana karşı da göstermiş, kabul ettirmiştir. Hangi eyleme girmişsek oradan büyük başarıyla çıkmışızdır ve bütün eylemlerimizde gözlemcilerin yaptıkları tespit ve benim aldığım haberler özellikle disiplin üzerinde, ne kadar disiplinli, ne kadar iyi organize edilmiş olduğu üzerinde durulmuş olmasıdır. Seçim çalışmalarında da, afişlemelerimiz ve bildiri dağıtımlarımız, kahve toplantılarımız çok başarılı olmuştur. Gerek maddi olanakları bizden çok daha geniş olan, gerekse, üyeleri bizden bilmem kaç misli fazla olan partiler böylesi yoğun çalışma yapamamıştır. Biz yaptık.

Bu açılardan ele alınca, seçim çalışmalarımız son derece başarılı olmuştur. Ve bu seçimlerde bizim yaptığımız propagandanın önemi, bilhassa ileride açığa çıkacaktır. İlerde inandırıcı olabilmemiz için, şimdiden olanları tespit edip kamu oyuna duyurmamız gerekiyordu. Az önce söyledim, işçi sınıfının partisinin görevi, önceden haber vermektir, uyarmaktır seçimde dedim. Bu uyarmayı yapmasaydık, önceden haber vermeseydik, işler olup bittikten sonra, biz bunu biliyorduk demenin hiç etkisi olmaz. Ama şimdi, örneğin, ilerde Cumhuriyet Halk Partisinden beklenenler oluşmadıkça, CHP'nin zigzagları ortaya çıktıkça, «Biz söylemiştik» diyebileceğiz, elimizdeki tüm memlekete duyurulmuş belgelerle. Programımızda ve bildirimizde filan, daha küçük çevrenin okuduğu belgelerde değil, sadece, bangır bangır radyolardan söyledik. Açık hava mitinglerinde söyledik, kahve toplantılarında söyledik, kapalı salon toplantılarında söyledik. Bunun önemi daha sonra çıkacaktır, bu önceden haber vermek, önceden uyarmak durumunun.

Dün bir gazetede okudum, AP şöyle, CHP böyle, CGP, DP, TİP ise ezildiler deniliyordu. Bugün de bir fıkra yazarı «erken öten horoz»dan söz etmiş. «Erken ötme» konusunu az önce açıkladım. Erkeni merkeni yoktur. Nerede işçi sınıfı var, orada partisi olur. Bu kesin. Burjuva partilerinin durumuna göre saptanmaz işçi sınıfının partisinin kuruluş zamanı ve yapacağı eylemler. İkincisi, ezilmek kesin sözkonusu değil, aldığı oylar dolayısıyla TİP'in durumu hiçbir zaman CGP'nin, DP'nin, TBP'nin, durumuna benzetilemez. O partiler ülkenin siyaset sahnesinden silinmişlerdir. Halbuki Türkiye İşçi Partisi, bilinçli disiplinli üyeleri, kadroları, örgütleriyle, sapasağlam ayaktadır. Şurada beraberce bulunup meseleleri tahlil etmemiz, bunun işte şu anda elle tutulur bir delilidir. Hiçbirimizde bir yılgınlık, bir umutsuzluk hali yoktur, olamaz, çünkü biz böyle bir geçici seçimdeki oylar durumundan dolayı hareketin uzun vadeli açısını katiyen gözden kaçırmayız ve öyle küçük engeller dolayısıyla öyle umutsuzluğa kapılmak vs. gibi hallere düşmeyiz. Biz ayaktayız, şurada şu toplantı ayakta olduğumuzu gösteriyor, bütün örgütlerimiz ayaktadır, çalışmalarına devam etmektedir ve de edecektir. Onun için öbür partilerin durumuna kesinlikle benzemez. Bundan sonra, bu birikimden, şimdiye kadarki çalışmalarımızdan ve seçim çalışmalarından aldığımız birikimle, eylem ve uğraşlarımızı daha bilinçli, daha hızlı olarak sürdüreceğiz. Seçim dönemi bitti, yaz da geldi, şimdi biraz işler tavsar tutumuna girmeyeceğiz. Seçim döneminde çok değerli ilişkiler kurduk. Ankara'da kuruldu, İzmir'de kuruldu, İstanbul'da ve di-

ger yerlerde kuruldu. İşçilerin, emekçilerin oturduğu mahallelerde Görev dağıtımı dolayısıyla, bildiri dağıtımı dolayısıyla, kişi kişi, ev ev, ilişkiler kurulmuştur, bu ilişkileri mutlaka mutlaka devam ettirmek lazımdır. Şunu da kafamıza iyice kazımalıyız ki, seçimlerde oy alabilmenin yolu, sadece seçim döneminde yapılan çalışmalarla olmaz. İki seçim arasında Parti'yi kitlelerde ve mekan olarak mahallelerde tutturup, köprü başları oluşturulur, ilişkiler kurulur, seçim zamanı esasen mevcut olan bir temel üzerine işlenerek o temel canlandırılmaya ve geliştirilmeye çalışılır. Ama böyle bir temel oluşturulmamışsa, böyle köprü başları kurulmamışsa, yalnız üç haftalık seçim döneminde yapılan çalışmalarla gerçek ilişki kurulup Parti kabul ettirilemez, yeni ilişkiler, hemen oylara dönüştürülemez. Bunu gayet iyi bilmemiz lazım. Önümüzdeki Aralıkta mahalli seçimler var, iki sene sonra kısmi senato seçimleri var, dört sene sonra gene genel seçimler var. O günlere kadar, yarından başlayarak, İstanbul'un çeşitli işçi emekçi mahallelerinde oluşturduğumuz ilişkileri daha da genişletmek üzere çalışmalar yapmalıyız, işyerlerinde bu çalışmaları yapmalıyız. Bu da sonunda geliyor dayanıyor çalışma ekiplerinin iyi çalışmasına. İyi organize edilmemiş çalışma ekipleri varsa bunları yeniden örgütleyip, raylarına oturtmak ve raylarına oturmuş ekipleri de mahalle ekipleri veya işyerleri ekipleri olarak hiç ara vermeden çalışmaya sokmak ve bu çalışmayı daha etkin, daha tutarlı, daha sürekli, daha dinamik, daha canlı hale getirmek görevimiz. İhmal etmeden yapacağımız görev. Seçimlerin bu yararı olmuştur; üyelerimiz, kadrolarımız, hatta en yüksek kademedeki yöneticilerimiz önemli deneyimler kazanmışlar, becerilerini geliştirmişlerdir. Ankara ilimizde söylediler, seçim döneminde propagandaya başlandığı zaman bir kaç konuşmacıdan başkası yokmuş, üç haftalık dönem sonunda, yirmi beş konuşması, yani konuşmacı diye nitelenecek kadar yetişmiş, kolaylıkla kendini dinletebilir 25 konuşmacı ortaya çıkmış. Aynı zamanda bu çalışmalarda ev ev, kişi kişi temas kurmak olanağı elde edilmiş ve geliştirilmiş. Kahvelerde yapılan toplantılardan sonra oturup kişi kişiye karşılıklı ahbapça sohbet etmek, ilişkiler kurmak alışkanlığı oluştu. Bu ilişkiden kopmadan, bu alışkanlıklar unutulmadan, çalışmaları sürdürmek gerekir. Bunun yanısıra, Parti bir bütün olarak, iller bir bütün olarak mutlaka dışa dönük eylemlere de girişmelidir. Kısa bir süre sonra yeniden afişlemeye çıkabiliriz, Görev gazetesinin dağıtma eylemlerine girebiliriz, kapalı salon toplantıları, gerek siyasi konuşmalar için, gerek eğlence toplantıları biçiminde toplantılar yapabiliriz ve yapmalıyız.

Seçimleri değerlendirme konusunda görüşlerim budur. Partinin böyle bir çalışma göstermiş olmasından büyük kıvanç duyuyorum ve sonuçların bizi az çok hayal kırıklığına uğratmış olmasına rağmen herkesin kafası dik, kendinden emin ve dinamik bir tutumda oluşundan daha büyük kıvanç duyuyorum. Elbirliğiyle giderek bizi kuşatan çemberi de bütünüyle kıracağız. Partimiz ayaktadır ve kendi yolunda yürüyecektir. Her zaman söyledik, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin yolu, bir dikensiz gül bahçesinden geçen yol değildir. Hedefimiz sosyalizmdir. Onu hedef alarak dümen tutuyoruz gemimizde, bir rota izliyoruz. Bu rotada önümüze kayalıklar çıkar, ters yönde rüzgarlar ve akıntılar olur ama kayalıkları aşarak ve ters yöndeki rüzgarları ve akıntıları göğüsleye göğüsleye, aynı rotada sosyalizme doğru ilerleriz. Teşekkürler.

Yeni Broşür :

«Sayılarla Türkiye»

Merkez Eğitim, Bilim ve Araştırma Bürosuna bağlı bir ekip tarafından hazırlanmış olan bu araştırma, Türkiye'nin sosyo - ekonomik yapısını sayısal verilere ağırlık vererek açıklamaktadır.

Fiyatı 7.50 TL. dır.

partili, çark başakın en iyi muhabiri, en iyi dağıtımcısı ve en iyi okuyucusudur.

15 - 16 Haziran'ın Yedinci Yılında

Bütün ülkelerin ve dünya işçi sınıfı hareketinin tarihinde önemli dönüm noktaları olmuştur. Bu dönüm noktalarından sonra işçi sınıfı hareketi artık yeni bir tempoda ilerlemesini sürdürmüş, karşı karşıya geldiği sorunlar yeni bir nitelik kazanmıştır. Örneğin İngiltere'de 1926 Genel Grevi böyle bir dönüm noktasıdır. 1926 Genel Grevi yalnız İngiltere işçi sınıfının tarihinde yeni bir dönemi başlatmakla kalmamış, aynı zamanda kapitalist dünya sisteminde yaklaşan ekonomik ve politik sarsıntının da bir çeşit habercisi olmuştu. Bunun gibi işçi sınıfı hareketinin gelişimindeki dönüm noktaları yalnız işçi sınıfının değil, bütün toplumun gelişme düzeyini yansıtmakta, toplumun bütün politik gelişmesini belirlemektedir. 15 - 16 Haziran 1970 Büyük İşçi Direnişi de işçi sınıfımızın ve ülkemizin tarihinde böyle önemli bir yere sahiptir.

Böyle dönemler toplumun temel çelişkisinin özellikle keskinleştiği ve politik düzeyde çözülmesinin zorunlu hale geldiği zamanlarda ortaya çıkar. Kapitalizmin gelişmesinin hız kazandığı dönemler boyunca üretimin toplumsallaşması ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki temel çelişki derinleşir. Buna bağlı olarak işçi sınıfı ile burjuvazi, emekçi köylü yığınlarıyla büyük toprak sahipleri ve köy zenginleri, tekellerle toplumun tekelci olmayan tüm kesimleri, işçi sınıfı ve köylülük, kentlerde yaşayan ara tabakalar, küçük ve orta sermaye sahipleri vb. arasındaki çelişkiler keskinleşir. Bu çelişkiler ancak yoğun bir sınıf mücadelesiyle çözümlenebilir. Sınıf mücadelesinin aldığı çeşitli biçimler toplumun politik yapısında değişikliklere yol açabilir: burjuva demokrasisinin sınırlarının daralmasından devrim öncesi bir durumun doğuşuna kadar.

1960 sonrasında Türkiye'de kapitalizm hızlı bir gelişme içine girmiştir. Kapitalizmin bu gelişmesi sermayenin yoğunlaşması ve toplulaşması sürecinin hızlanmasında yansımaktadır. İşyeri başına çıktı değeri 1963'de 3.9 milyon liradan 1970'de 8.5 milyon liraya yükselmiştir. İşyeri başına katma değer 1963'de 1.1 milyon liradan, 1970'de 3.3 milyona, işyeri başına sabit sermaye yatırımları 1963'de 194 bin liradan 1970'de 546 bin liraya çıkmıştır. 500 ve daha çok kişi çalıştıran imalat sanayii işyerlerinin, 10'dan çok kişi çalıştıran özel imalat sanayi işyerleri arasındaki oranı 1963'de yüzde 1.8'den 1970'de 2.3'e; bu işyerlerinin toplam istihdam içindeki payı yüzde 29.6'dan 32.0'a; üretim içindeki payları da yüzde 24.2'den 26.0'a yükselmiştir. 500'den çok kişi çalıştıran yüzde 2.3 oranındaki 104 büyük işyeri 1970'de özel işyerleri brüt kârlar toplamının yüzde 30'unun sahibi olmaktadır.

1961'e kadar Türkiye'de kurulan anonim şirketlerin toplam sayısı 279 iken 1961-67 arasında 233, yalnız 1968 yılında 117, 1969'da 290 ve 1970'de 245 anonim şirket kurulmuştur.

Tekelleşmenin ülkemizdeki en önemli biçimlerinden biri olan holdinglerin ilki 1961'de kurulmuştur. 1965'de yalnız 5 holding varken 1970'de bu sayı 25'e çıkmıştır. Aralık 1963'de 1 milyon lira sermayeyle kurulan Koç Holding 1969'a kadar sermayesini 150 milyon liraya çıkarmıştır.

Aynı yıllarda yerli tekelci, büyük sermayenin emperyalizmle işbirliği de büyük boyutlara ulaşmıştır. Bu yolla emperyalizmin yurdumuz üzerindeki sömürüsü daha kiye'ye giren 387,2 milyon TL'lık yabancı sermaye karşılığında yapılan kâr transferi 92,1 milyon TL. iken, 1966 - 70 döneminde giren 381,8 milyon TL'lik yabancı sermaye karşılığında yapılan kâr transferi 304,2 milyon TL. olmuştur. Emperyalizmin işbirlikçisi tekelci, büyük sermayenin artan ölçüde kontrolüne giren imalat sanayinin dışa bağımlılığı sürekli artmış, böylece Türkiye'nin dış ticaret açığı ve dış borçlanması sürekli olarak yükselmiştir. Dış ticaret açığı 1965'den 1970'e kadar 3,5 kat artmıştır.

Dış ticaret açığının büyümesi dışa bağımlı imalat sanayiinin dış gereksinimlerinin karşılanamaz hale gelmesine yol açmıştır. Üretimin düşüşü ve karaborsanın artması bunun da sonucudur. Sanayinin, dışa bağımlılığın yanısıra geri bir teknolojiye ve iş örgütlenmesine dayanması, fabrika ölçeklerinin küçüklüğü, tarımda da yeni özelliklerin varlığı ve toprak dağılımı maliyetleri dış fiyatların altına düşürememenin nedeni olmuş, döviz kaynaklarının yükseltilmesi böylece de engellenememiştir. Dış borçlanma rekor düzeye ulaşmıştır.

Türkiye'de kapitalizmin gelişmesinin ağır bir bunalımı da birlikte getirmesi, kapitalizmin temel çelişkisinin, üretimin hızla toplumsallaşmasına karşılık üretim ve dağıtım araçlarının kapitalistlerin özel mülkiyetinde toplanması arasındaki çelişkinin keskinleşmesinin göstergesidir.

İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKIN MÜCADELESİ YÜKSELİYOR

1960 - 1970 dönemi Türkiye'de işçi sınıfının da sayıca ve nitel olarak hızlı bir gelişmesini kaçınılmaz olarak yaratmıştır. 1963'den 1971'e kadar memurlar dışındaki ücretlilerin sayısı resmi rakkamlara göre 1.1 milyon artmıştır. Ücretlilerin toplam çalışabilir nüfusa oranı yüzde 21.5'dan 29.2'ye yükselmiştir. Sigortalı işçilerin sayısı iki kat artmıştır. İmalat sanayiinde çalışan işçilerin sayısı da 1963 - 71 arasında yüzde 70'in üzerinde artış göstermiştir.

Bu dönemde sömürü oranı da yükselmiştir. 1963'den 1970'e kadar gerçek ücretler resmi bilgilere göre sadece 3.5 lira artmıştır. İmalat sanayiinde gerçek ücret endeksi 1963'de 112'den 137'ye çıkarken, verimlilik endeksi 116'dan 148'e yükselmiştir.

Aynı yıllar tarımda da topraksızlaşmanın, küçük ve orta halli köylülerin yoksullaşmasının hızlandığı yıllar olmuştur. Ayrıca öğretmenler, memurlar, teknik elemanlar pahalılığın ve mal darlığının olduğu kadar, AP iktidarı tarafından işten atılma tehlikesinin baskısını da hergün daha çok üzerlerinde duymuşlardır. Küçük esnaf ve zanaatkarlar, sanayi ve ticaretteki küçük ve orta sermaye sahipleri hammadde kıtlığı, tekelci, büyük işletmelerin rekabeti, piyasa oyunları altında gitgide artan oranda ezilmişlerdir. Bütün bu kesimlerin emperyalizmle kenetlenmiş büyük sermayeye onunla içiçe olan büyük toprak sahiplerine karşı tepkisi giderek toplumsal bir muhalefet biçimini almıştır.

1960 - 70 dönemindeki mücadeleleriyle işçi ve emekçi kitlelerin tekelci olmayan toplum kesimlerinin, anti - emperyalist, demokratik güçlerin en mücadeleci, en dinamik, en uyanık unsuru, öncüsü olduğunu kanıtlamıştır. İşçi sınıfımız 1961 Anayasası ile kazanılan demokratik kazanımların emekçi kitleler tarafından kullanılır hale getirilmesini sağlamada en önemli adımı atmıştır. Grev ve toplu sözleşme hakkının Ana-

çi sınıfı bu hakkın gerçekleştirilmesi için mücadelelere başlamıştır. 31 Aralık 1961'de İstanbul'da Saraçhane'de 200 bin işçi Anayasa'daki hakların gerçekleştirilmesini istemiş, Ankara'da yapı işçileri Meclis önünde polisle karşı karşıya gelmiştir. Anayasa'nın kabul edildiği 1961'den, grev ve toplu sözleşme haklarının yasaya bağlandığı 1963'e kadar 40'dan fazla işçi hareketi olmuştur. 1963 Ocak'ında Kavel işçilerinin grevi işçi sınıfının kararlılığını gösteren örnek bir eylem olmuştur. Grev, toplu sözleşme ve sendika haklarının yasalaştırılması işçi sınıfımızın yüzyılı aşkın mücadelelerinin bir ürünüdür. Fakat 24 Temmuz 1963'de çıkartılan 274 ve 275 sayılı yasalarla burjuvazi bu hakları sınırlı tutmaya, Anayasa'daki hükümlerin gerisine götürmeye çalışmıştır. Buna rağmen söz konusu yasaların çıkarılmasından sonra işçilerin daha yüksek ücretler, daha iyi çalışma ve yaşama koşulları, demokratik hakların hayata geçirilmesi için mücadelesi yepyeni bir hız kazanmıştır. 1963'de 8 olan grev sayısı 1964'de 83'e çıkmıştır.

Sendikalı işçi sayısı endeksini 1963 için 100 olarak aldığımızda bunun 1971'e kadar şöyle geliştiği görülmektedir: 1965'de 122, 1967'de 282, 1969'da 404, 1971'de 799. Görüldüğü gibi sendikalaşmada 1969 sonrasında büyük bir hızlanma söz konusudur. 1960'tan 1970 Haziran'ına kadar gerçekleşen çeşitli türde 750 kadar işçi hareketinin dörtte biri ilk beş yılda, geri kalan dörtte üçü ise daha sonraki beş yılda yapılmıştır. 1963 - 1966 döneminde meydana gelen grev sayısı 179 iken bu sayı 1967 - 1970 döneminde 308'e çıkmıştır. Fakat grevlere katılan işçi sayısı bu iki dönem arasında iki katından çok artmıştır. İşçi hareketlerinin meydana geldiği işyerleri arasında büyük işyerlerinin payı yükselmiştir. 1960 - 70 döneminde işçi hareketlerinin yüzde 52'si 50 kişiden çok, yüzde 17'si 500 kişiden çok işçi çalıştıran işyerlerinde yapılmıştır. 1963'e kadar işçi hareketleri daha çok İstanbul, İzmir ve Ankara'da toplanırken 1964'den sonra bu hareketler sekiz büyük şehrin dışına taşmıştır. Ancak 1965'ten sonra yeniden büyük kentlerde yoğunlaşmıştır. 1970'e gelindiğinde işçi hareketlerinin yüzde 49'u İstanbul - İzmit bölgesinde toplanmaktadır.

İşçi hareketlerine kaynaklık eden nedenler de sürekli gelişmiştir. İşten atılan arkadaşların desteklenmesi, başka fabrika işçileriyle dayanışma, sendika seçme özgürlüğü ve çeşitli kanunlarla ilgili işçi hareketlerinin toplam hareketlere oranı 1967'de yüzde 5 iken 1971'de yüzde 31'e yükselmiştir.

İşçi sınıfı bu mücadelesiyle ekonomik ve demokratik hakların savunulması, büyük sermayenin baskı ve egemenliğinin geriletilmesi mücadelesinde bütün emekçi kitlelere örnek olmuş, öncülük etmiştir. Emekçi köylü yığınlarının mücadelesi de yükselmiştir. 1967'de 10, 1968'de 13, 1969'da 27 ve 1970'de 96 köylü hareketi, yürüyüşü, mitingi, toprak işgali olmuştur. Kentlerde memurlar, öğretmenler, teknik elemanlar ekonomik, demokratik hakları için gitgide daha bilinçli ve örgütlü bir mücadeleye girmişlerdir. Küçük esnaf ve zanaatkarların, küçük ve orta sermaye sahiplerinin tekellere, büyük sermayeye karşı protestoları yükselmiştir.

Emperyalizme, büyük sermayeye, büyük toprak sahiplerine karşı yürütülen mücadelelerin yükselmesinde başlıca rolü oynayan işçi sınıfı hareketinin 1960 - 70 dönemindeki gelişmesinde belli başlı iki faktör etken olmuştur: ilerici, sınıf sendika-

sosyalist hareketin gelişip sağlam bir zemine oturması.

Türkiye işçi sınıfının sendikal hareketinin sınıf uzlaşmazlığı politikasının egemenliğinden kurtarılarak sınıf sendikacılığı temellerine oturtulması mücadelesi DİSK'in kurulması ve güçlenmesinde somutlanmıştır. DİSK'in kuruluşu Türkiye ve dünya işçi sınıfı hareketinin deneyimlerinden çıkan sonuçların ışığında gerçekleşmiştir. DİSK'in kuruluş ilkelerinin netleşmesinde ve formüle edilişinde başlıca rolü, Türkiye İşçi Partisi'nin 1961'de kurulmasından sonra, Türk - İş'te somutlanan gerici, sınıf işbirlikçisi sendikacılık anlayışına karşı verilen mücadele oynamıştır. DİSK'in kuruluşu ve gelişmesi de Türkiye İşçi Partisi'nin bir yandan emperyalizme ve yerli sömürücülere, diğer yandan sınıf uzlaşmacılığına karşı verdiği mücadeleyle sıkı bağlar içinde olmuştur.

DİSK kuruluşundan hemen sonra işçi sınıfı içinde hızla güçlenmiştir. Özellikle madeni eşya işkolunda etken bir güç olmuştur. İşçi hareketleri içinde DİSK'in kendi üye sayısının çok ötesinde bir güce sahip olduğu kanıtlanmıştır. DİSK'in 500'den çok işçi çalıştıran büyük özel sanayi işyerlerinde kurduğu etkinlik bu gücün temelini oluşturmuştur. DİSK'e bağlı sendika üyesi işçilerin çoğunlukta olduğu işyerleri, en yoğun ve en keskin sınıf mücadelesi örneklerine sahne olmuştur.

Diğer yandan 1970'e yaklaşırken bilimsel sosyalist hareketin, Türkiye İşçi Partisi'nin sağ ve sol sapmalara karşı mücadelesi özellikle yoğun bir biçim almıştır. Bu her iki sapmaya karşı kazanılan başarılar Türkiye İşçi Partisi'nin bilimsel sosyalist bir doğrultuda sağlamlaşması ve işçi sınıfının ileri, öncü unsurlarıyla kaynaşması sürecini başlatmış ve hızlandırmıştır.

EGEMEN SINIFLARIN BASKI VE TERTİPLERİ

Kapitalizmin ekonomik ve toplumsal bunalımının derinleşmesine paralel olarak sınıf çelişkilerinin ve mücadelesinin keskinleşmesi, işçi sınıfının politik hareketinin güçlenmesi, bunalımı politik düzeye de sıçratmıştır. Burjuvazinin en gerici, en saldırgan kesimlerinin iktidardaki Adalet Partisi ve burjuva devlet aygıtı içindeki etkinliği ve kontrolü artmıştır. Burjuva devletinin faşist eğilimleri giderek belirgin biçimde ön plana çıkmıştır. Tekelci, büyük sermaye, büyük toprak sahipleri demokrasinin sınırlarını daha da daraltmak, işçi sınıfının ilerici sendikal ve bilimsel sosyalist politik hareketinin gelişmesini durdurmak, emekçi kitlelerin demokratik tepkilerini ve direnişlerini bastırmak için ivedi tedbirler almaya yönelmiştir. Bunun için baskı ve terör yasaları hazırlanmıştır: 271 ve 275 sayılı yasalarda değişiklik tasarısı, Anayasa Nizamını Koruma, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri, Dernekler Kanunu gibi.

Bunlardan 274 - 275 sayılı yasalarda tasarlanan değişiklik doğrudan doğruya ilerici sendikal hareketi ortadan kaldırmaya yönelikti. Değişiklik tasarısı yürürlüğe girdiği takdirde gerici, sarı Türk - İş dışındaki konfederasyon ve sendikalar yetkisiz kalacaktı. Böylece DİSK'in varlığına son verilmesi umuluyordu. Tasarı sendikalara üye olmayı sınırlıyor, sendikadan ayrılmak için noter yolunu zorunlu kılıyordu. Bu değişiklik Türk - İş'ten istifaları engellemeyi amaçlıyordu. Tasarıya göre herhangi bir işkolunda toplu sözleşme yapma yetkisi işkolunda çalışan sigortalı işçilerin üçte birinin, bir federasyonun kurulabilmesi için o iş kolunda çalışan işçilerin üçte birinin biraraya gelmesi gerekecekti. Konfederasyon içinse sendika ve federasyonların en az üçte birinin ve Türkiye'deki sendikalı işçilerin en az üçte birinin biraraya gelmesi zorunlu olacaktı.

Bu tasarının hazırlanmasında ve Meclis'lerden geçirilmesinde AP ile birlikte CHP ve bütün burjuva partileri aynı oranda rol almışlardır. Tasarıyı hazırlayan komisyonda sendikacı milletvekillerinden AP'li E. Turgu, Ş. Yılmaz ile CHP'li A. Baştürk bulunuyordu. CHP sözcüleri Meclis'te «menfaat çatışması yerine menfaat dayanışması» getireceği gerekçesiyle tasarıyı açıkça savunmuşlardır. Bu dönemde CHP'de AP gibi Türk - İş'i kendisi için tek sendikal alternatif olarak değerlendirmektedir. Kapitalizmin çelişkilerinin derinleşmesine, en gerici, saldırgan parababalarının, tekelcilerin AP'nin politikasına hakim olmasına paralel olarak iki büyük burjuva partisi arasında farklılıklar doğmasına ve gelişmesine rağmen, iki parti DİSK'in ortadan kaldırılmasında birleşmişlerdir.

15 - 16 HAZİRAN DİRENİŞİ : İŞÇİ SINIFI CEVAP VERİYOR

İşçi sınıfının, 274 ve 275 yasalarındaki değişikliklerle ilerici sendikal hareketi ortadan kaldırma planına karşı giriştiği 15 - 16 Haziran Büyük İşçi Direnişi işyerlerindeki temsilcilerin, öncü işçilerin inisiyatifinde gelişmiştir. Öncü işçiler 14 Haziran'daki geniş toplantıda direniş kararını almışlar, direniş sırasında ve sonrasında bir an bile sorumluluklarını üstlenmekten kaçınmamışlardır. Direnişin gelişme biçimi, iktidarın provokasyon girişimlerinin boşa çıkarılması, işçi sınıfımızın ulaştığı ileri bilinç düzeyinin, uyanıklığın göstermesi olmuştur.

Direnişin, kararlaştırıldığı gibi gelişerek görkemli biçimde sonuçlanmasıyla işçi sınıfının gücünün ispatlanacağından korkan iktidar, direnişi kana bulayarak işçi sınıfını sindirmeye çalışmıştır. İşçilerin karşısına toplum polisi ve asker çıkarılmış, üç yiğit işçi, Abdurrahman Bozkurt, Yaşar Yıldırım ve Mustafa Baylan şehit edilmiştir. İktidar Türkiye tarihinde ilk kez doğrudan doğruya bir işçi hareketi dolayısıyla sıkıyönetim ilân etmiştir. Direniş sonrasında işyerlerinde sendika militanlarına ve özellikle sosyalist işçilere karşı yoğun bir baskı uygulanmıştır. Ekonomik bunalım bahanesiyle Temmuz - Aralık aylarında işten çıkartılan binlerce işçi gerçekte bu saldırının hedefi olmuştur. Fakat bütün bu baskı ve saldırılar 15 - 16 Haziran'ın işçi sınıfı hareketinin gelişmesinde bir dönüm noktası olmasını engelleyememiştir.

15 - 16 Haziran Direnişine Türk - İş üyesi olan binlerce işçinin de katılması sınıf işbirlikçisi Türk - İş yönetiminin işçi sınıfını etkileme gücünün tükenmek üzere olduğunu göstermiştir. DİSK ve Türk - İş üyesi işçilerin 15 - 16 Haziran'da demokratik özgürlüklerini savunmak için kolkola girmeleri işçi sınıfının eylem birliğinin en iyi örneklerinden biri olmuştur.

15 - 16 Haziran Direnişi, işçi sınıfının tek tek kapitalistlere karşı verilen mücadelelerden burjuvazinin iktidarına karşı mücadeleye geçtiği siyasal bir direniş niteliğini kazanmıştır. İşçi sınıfı bu direnişiyle diğer emekçi kitleleri, anti - emperyalist, demokratik güçleri tehdit eden planlama ve yasal önlem tasarılarına karşı da gereken cevabı vermiştir. Böylece işçi sınıfının toplumdaki belirleyici rolü, sınıf mücadelesin-

15 - 16 Haziran Büyük İşçi Direnişi demokratik hareket içinde, işçi sınıfının rolünü ve ağırlığını reddeden görüş ve eğilimlerin içyüzünün ortaya çıkmasına katkıda bulunmuştur.

İşçi sınıfının devrimci mücadeledeki öncü rolünü, hatta objektif varlığını reddeden ve bilimsel sosyalist harekete saldırmaktan başka işlev görmeyen oportünist çizgiler de 15 - 16 Haziran'da büyük bir darbe yemişlerdir. Keskin sol görünümlü bu oportünist çizgiler 15 - 16 Haziran'dan sonra ağız değiştirmek zorunda kalmışlardır.

15 - 16 Haziran Direnişi kariyeristler ve sendika aristokratlarıyla işçi sınıfının gerçek liderleri arasındaki farkı açıkça ortaya koyan bir dönemeç de olmuştur. İşçi sınıfının davasına sadece görünüşte bağlı olan kimi sendika yöneticileri sınıf mücadelesinin keskinleştiği bu dönemin sınavını geçememişler, burjuvaziyle uzlaşma yolunu seçmişlerdir. Büyük İşçi Direnişinin sorumluluğundan sıyrılmaya çalışmışlar, ancak burjuva politikacılarına yaraşacak manevralara yeltenmişlerdir.

15 - 16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, bu direnişi sonuna kadar destekleyen Türkiye İşçi Partisi'nin bilimsel sosyalist doğrultudaki gelişmesini hızlandırmıştır. Direnişte aktif rol oynayan Türkiye İşçi Partililer direniş sırasında ve sonrasında önemli sınıf mücadelesi deneyleri kazanmışlardır. TİP direnişten sonra çok sayıda değerli işçi üye kazanmıştır. Partinin ulaştığı yeni aşamada 4. Kongre sonrasında, bu üyeler Parti çalışmalarının en sağlam unsurları arasında yer almışlardır.

15 - 16 Haziran burjuvazinin politik bunalımını da derinleştirmiştir. Yasa değişikliği hazırlıkları sırasında AP ile tam bir işbirliğine giren CHP direnişten bir hafta sonra 22 Haziran'da «tasarıdaki bazı hükümlerin sendika seçme özgürlüğünü, toplu sözleşme ve grev haklarını sınırladığı yolundaki kuşkular ve eleştiriler üzerinde ciddiyetle durmak gerekir» demek zorunluluğunu duymuştur. Türkiye İşçi Partisi'nin yasa kesinleşir kesinleşmez Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvurudan sonra CHP de başvurma formalitelerini tamamlamıştır. Kanun uygulanmaz hale düşmüş, bir süre sonra Anayasa Mahkemesi tarafından TİP'in müracaatı esas alınarak iptal edilmiştir.

15 - 16 Haziran bir bütün olarak toplumdaki saflaşmayı hızlandırmıştır. Bir yanda işçi ve emekçi kitlelerin yaşam düzeylerinin yükseltilmesinden ve demokratik özgürlüklerin genişletilmesinden, bağımsızlık ve demokrasiden yana güçlerle, diğer yanda emperyalizm, onun işbirlikçisi tekeller, büyük sermayedarlar, tüm sömürücü güçler arasındaki çelişkiler keskinleşmiştir. Büyük sermaye işçi ve emekçi kitlelerin, toplumun ezici çoğunluğunun sömürüsünü kat kat arttırmak, sermaye birikiminin tıkanan yollarını sonuna kadar açmak için faşist bir rejime doğru yönelişini hızlandırmıştır. 15 - 16 Haziran'ın üzerinden bir yıl geçmeden 12 Mart muhtırası verilmiştir.

İşçi sınıfımızın yüzelli yıldır gelişen, 1960'dan sonra özellikle hızlanan mücadelesinin ulaştığı doruklardan bir olan 15 - 16 Haziran'ın deneyimi işçi sınıfının olduğu kadar bütün emekçilerin daha sonraki mücadelelerine de ışık tutmuştur. Bugün emperyalizme ve faşizme karşı demokratik güçlerin en geniş birlik ve dayanışmasının zorunluluğu her zamankinden daha büyük önem kazanmıştır. 15 - 16 Haziran deneyimi böyle bir birlik ve dayanışmada işçi sınıfına düşen belirleyici rolü ortaya koy-

Pakistan'daki gelişmeler

Pakistan'da son ayların olayları bütün dünyada ilgiyle izleniyor. Gitgide daha şiddetli ve kanlı bir hal alan iktidar - muhalefet çatışmasının temelindeki nedenleri öğrenmek isteyenler, burjuva yayın organlarındaki şu ya da bu eyaletteki çatışmalarda ölenlerin sayısı, iktidar ve muhalefet temsilcilerinin yaptıkları görüşme vb. haberleriyle yetinmek zorunda kalıyorlar. Pakistan gerçeğini bütün boyutlarıyla araştırıp elde edilen verilerin ışığında günümüzdeki gelişmeleri çözümlemek büyük önem taşıyor.

Bugünkü Pakistan'ı anlayabilmek için Pakistan devletinin kurulduğu günlere göz atmak gerekli. II. Dünya Savaşı sonrasında dünyanın dört bir yanında bu arada Asya kıtasında yükselen ulusal kurtuluş hareketi Hind yarımadasında da giderek daha geniş kitleleri saflarına kazanmaya başlıyordu. Böylece, eski bir İngiliz sömürgesi olan Hindistan bağımsızlık yoluna giriyordu. Ancak yenilginin kendisi için kaçınılmaz olduğunu gören emperyalizm Hind yarımadasındaki bu kaybını en aza indirmenin yollarını arıyordu. Böylece din ayrımına dayalı iki ayrı devlet kurulması düşüncesi böyle ortaya atıldı. Aynı topraklar üzerinde yanyana yaşamakta olan müslüman ve hindu halkları birbirlerine karşı kışkırtılarak sonunda Hind yarımadasında yaşayan müslümanların Hindistan'dan kopmaları sağlandı. Hindistan'ın bağımsızlığına kavuşmasına karşılık emperyalizm, Pakistan devletinin kişiliğinde bölgede kalmayı başarmış oluyordu. Ancak Pakistan'ın kuruluşuyla birlikte ortaya çıkan bir başka özelliği, daha sonra emperyalistler ve onların müttefiki egemen sınıflar tarafından kullanılacaktı: Pakistan birbiriyle toprak bağlantısı olmayan iki ayrı bölgeden oluşmuştu.

Bağımsızlıktan ilk seçimlerin yapıldığı 1970 yılına kadar geçen 23 yıllık sürede işbaşına gelen yöneticiler başta ABD ve İngiltere olmak üzere emperyalizmin ve yerli egemen sınıfların temsilcileriydiler. Yapılan ilk seçimler sonunda parlamentodaki çoğunluğu geniş köylü yığınlarının çıkarlarının savunucusu Avami Birliği ele geçirdi. Bu parti Batı Bengal'de örgütlenmişti. Seçimlerden sonra, devlet başkanı General Yahya Han'ın meclisin önemli anayasal ve politik sorunların çözümlenmesinden sonra açılacağı yolundaki açıklaması üzerine Şeyh Mucibürrahman liderliğindeki Avami Birliği Bangladeş'te bir ayaklanma başlattı. Bu ayaklanma sonucunda Bangladeş Pakistan'dan ayrı, bağımsız bir devlet olarak ortaya çıktı. Bununla birlikte bir başka gerçek de çok açık biçimde ortaya çıktı. Bölgedeki çıkarlarının bir ölçüde de olsa sarsıldığını gören emperyalizm, dinsel ayrılıkları, o da yoksa coğrafi - etnik ayrılıkları sonuna dek alevlendirerek «böl ve yönet» politikasını uygulamaya koyuyordu. Böylece emekçilerin birbirini kırması sağlanarak egemen sınıfların gücü korunuyordu.

1971 aralığında devlet başkanlığına Pakistan Halk Partisi lideri Zülfikar Ali Bhutto geliyordu. Bu, Pakistan'daki askeri rejimlerin sonunu ve parlamenter rejim döneminin başlangıcını da simgeliyordu. Ancak egemen sınıfların askerler aracılığıyla gerçekleştirdikleri yönetimin Pakistan'ı getirdiği nokta hiç de iç açıcı değildi. Ülkedeki tüm kilit mevkilerde büyük sermayedarlar ve toprak sahiplerinin temsilcileri bulunuyordu. Gayri safi milli hasıla nüfustan çok daha yavaş biçimde büyüyordu. Ülkede açlık tehlikesi günden güne artarak bir çığ gibi büyüyordu. Bu dönemle ilgili bazı rakamlar şöyle : Çocuklardaki ölüm oranı 1000'de 142'ye ulaşmış durumda. Okuma yazma bilmeyenlerin ülke nüfusuna oranı ise % 80.

İşte Pakistan Halk Partisi yönetiminin devraldığı panorama. Bu parti, «aşamalı reformlar aracılığıyla islam sosyalizmini bir federe devlet çerçevesinde» kurmayı amaçlıyordu. Bu amacını gerçekleştirebilmek için de bir parlamenter hükümet sistemi ve «karma ekonomiden» yararlanacaktı. Pakistan Halk Partisi iktidara gelmesinden hemen sonra bazı önemli sanayi kollarında devlet denetimini gerçekleştirdi. Devletin ülke ekonomisindeki konumunu güçlendirme yolunda bankalar, sigorta şirketleri, balıkçılık, pamuk ihracatı ve petrol ticareti millileştirildi. 1975 - 76'da tahıl, un, bitkisel yağlar, şeker ve bir dizi ürün üzerinde kurulan devlet denetimi sayesinde ulusal ekonomi dengeli bir yapıya kavuştu. Ancak *hükümet özel girişimi de destekliyor*, kârlardan alınan vergileri azaltıyor ve yerli sermayedarlara başka ayrıcalıklar da tanıyordu. Bunun dışında devlet işsizliği azaltmak ve yeni iş olanakları yaratmak amacıyla orta ve küçük ölçekteki işletmelere yardımcı oluyordu. Çıkarılan bir iş yasasıyla işçilerin işletme yönetimine katılması sağlanıyor, işgünü süresi için bir üst sınır getiriliyordu.

Tarımda da önemli bir gelişme sağlanmıştı. 1970'de 5.6 milyon ton olan buğday rekoltesi 1976'da 8.5 milyon tona ulaştı. 1972'de bir tarım reformu aşamalı olarak uygulamaya konuldu. Reform uygulaması sırasında devlet denetimine giren 3.3 milyon dönüm toprağın hemen yarısına yakın bu bölümü 131.000 topraksız köylüye dağıtıldı. Tarım reformunun daha ileri aşamalarında 26 milyon dönüm devlet toprağının topraksız ve az topraklı köylülere dağıtılması öngörülüyordu.

1973'de kabul edilen yeni Pakistan Anayasası genel görünümüyle ileriye dönük bir nitelik taşıyordu. Bu anayasada devletin temel hedefinin «her türlü sömürü biçimini ortadan kaldırmak» olduğu belirtiliyordu. Yine bu anayasada kadın - erkek eşitliği, ulusal azınlıkların haklarının savunulması, zorunlu çalışmanın yasaklanması, çocukların çalışmalarıyla ilgili kısıtlamalar gibi demokratik hükümler de yer alıyordu.

Ancak yapılan bu reformların hiçbiri kapitalist üretim ilişkileri çerçevesinin dışına çıkılmasını öngörmüyor, işçi ve emekçi sınıfların kurtuluşuna yönelik adımlar anlamını taşımıyordu. Büyük kapitalist işletmelerde yapılan geniş boyutlu grevler de işçi ve emekçilerin rejimden hoşnutsuzluğunun bir kanıtı oluyordu. Öte yanda tarım kesiminde yürürlükte bulunan reform da büyük toprak sahiplerinin açık ya da örtülü direnişini karşısında buluyor, böylece yoksul köylülerin yaşam ve çalışma koşullarında derin bir değişiklik gerçekleştirilememiş oluyordu.

Geçtiğimiz Mart ayının başında yapılan seçimlere bu hava içinde girildi. Seçimlere başlıca iki politik örgüt katıldı: Pakistan Halk Partisi ve muhalefetteki dokuz sağ partiden oluşan Pakistan Ulusal İttifakı. Bu İttifak'da yönetici rolü büyük sermayedarlar ve toprak sahiplerinin sözcüsü aşırı sağcı Cemaat-i İslami oynuyor.

Pakistan seçimleri Halk Partisinin zaferiyle sonuçlandı. 200 milletvekilinin bulunduğu parlamentoda PHP 155 üyelik bir çogunluk sağlamıştı. Seçim sonuçları konusunda umutlu olduğunu söyleyen sağ partiler ittifakı ise ancak 36 üyelik kazanabiliyordu. Gözlemciler, iktidar partisinin seçimlerdeki başarısını 1971'den bu yana bir ölçüde gerçekleştirdiği toplumsal ve ekonomik reformlara bağlıyorlardı.

Seçim kampanyası süresince ülkedeki gerilim en üst noktasına tırmanmıştı. Bunun sonucunda önemli karışıklıklar ve hatta silahlı çatışmalar oldu. Seçimleri kaybeden gerici partiler ülkede karışıklık yaratarak bölgeye bir dış müdahale için zemin hazırlamaya başladılar. Seçim kampanyası sırasında Ulusal İttifak, besin maddelerinin fiyatlarını 1970'deki düzeyine indireceğini ve şeriat düzenini yeniden geçerli kılacağını vadediyordu. Bunun dışında muhalefetin millileştirmelerin kaldırılması ve özel sektörün güçlendirilmesi çağrısına Pakistan seçmenlerinin büyük çoğunluğunu oluşturan emekçiler iltifat etmediler. Daha sonra dört eyaletin yasama meclisleri için yapılan seçimler de iktidar partisinin zaferiyle sonuçlandı. Seçimlerde umduğunu bulamayan gerici muhalefet, seçimlerde yolsuzluk yapıldığı ve seçme özgürlüğünün kısıtlandığı iddialarıyla önce meclis çalışmalarını boykot etmekle işe başladı. Daha sonrabaşbakanın istifasını ve seçimlerin yenilenmesini istemeye başladı. Ancak gericiler ve emperyalizm bununla da yetinemezdi. Halkı güvenlik kuvvetlerine karşı kışkırtmaya ve genel grev çağrıları yapmaya başladı. Muhalefet lideri Asker Han seçimler öncesinde şöyle demişti: «Sonuçlar ne olursa olsun iktidarı biz alacağız...» Bhutto muhalefet temsilcileriyle önce görüşme yoluyla anlaşmayı denedi ancak sonradan daha kesin önlemler alma zorunluğunu duydu.

Emperyalist güçlerin bağımsız bir Pakistan'a ne yolla olursa olsun müdahale etmek istedikleri bir gerçek. Şu anda CENTO üyesi olan Pakistan'ın bölgede ABD nüfuzunun bir temsilcisi olarak kalmasını sağlamak için iç savaş kışkırtıcılığı yapmaktan da geri durulmuyor. Kişilikli bir dış politika izlenmesinden yana olan Bhutto yönetiminin bu tutumu emperyalistleri kuşkulandırıyor. Bhutto çeşitli zamanlarda yaptığı açıklamalarında Sovyetler Birliği ile ülkesi arasında iyi ilişkilerin kurulmasından yana olduğunu belirtmişti. Bunun dışında son yıllarda iki ülke arasındaki ticari ilişkilerde de belirgin bir artış görüldü. İki yıl önce yapılmasına başlanan Karaçi'deki büyük çelik kompleksi iki ülke arasındaki dostluk ilişkilerin bir başka kanıtı.

Pakistan'daki bunalımı çözmek ve emperyalist komployu püskürtebilmek için tek yol, emekçilerin ve Pakistan'ın gerçekten ilerlemesini ve ulusal bağımsızlığını güçlendirmesini isteyenlerin birliğinin gerçekleştirilebilmesidir.

ÇARK BAŞAK • Türkiye İşçi Partisi Merkez Yayın organı • Sahibi: Türkiye İşçi Partisi adına Behice BORAN • Sorumlu yazı işleri müdürü: Nurdan ORPEN • 15 günde bir yayınlanır • Yönetim yeri: TİP Genel Merkezi, Nur'u Ziya Sok. 17/5 Tünel - İSTANBUL Tel: 45 92 01 • Abone: 24 sayı için 35.— TL. Yurtdışı: 70.— TL. • Dizgi - Tertip: Başaran Matbaası — Tel.: 26 43 09 • Baskı: Ufuk Matbaası